

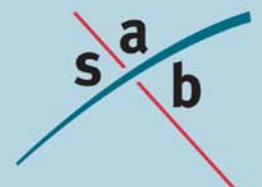
Voortoets, in het kader van de NB-wet 1998

Groessen, Leuvensestraat 19/21a

Gemeente Duiven

Datum: 18 november 2010

Projectnummer: 100592

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Methode	4
1.3	Toevoeging	4
2	Wettelijk kader	5
2.1	Natuurbeschermingswet 1998	5
2.2	Voorzorgsbeginnsel	6
3	Natura 2000-gebied “Gelderse poort”	7
3.1	Inleiding	7
3.2	Aangewezen natuurwaarden	8
3.3	Storingsfactoren	9
4	Toetsing	10
4.1	Oppervlakteverlies (1)	10
4.2	Versnippering (2)	10
4.3	Verzuring/ vermesting/ verzoeting/ verzilting/ verontreiniging/ verdroging/ vernatting/ verandering stroomsnelheid/ verandering overstromingsfrequentie/ verandering dynamiek substraat (3-12)	10
4.4	Verstoring door geluid (13)	11
4.5	Verstoring door licht (14)	11
4.6	Verstoring door trilling (15)	12
4.7	Optische verstoring/ Verstoring door mechanische effecten (16/17)	12
4.8	Verandering in populatiedynamiek/ Bewuste verandering soortensamenstelling (18/19)	12
5	Conclusie	14

Bijlagen:

- Bijlage 1: literatuurlijst
- Bijlage 2: ontwerpbesluit Natura 2000-gebied “Gelderse poort”

1 Inleiding

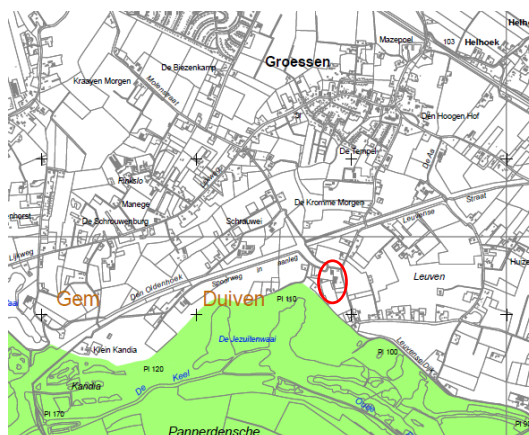
1.1 Aanleiding

In Groessen (gemeente Duiven, provincie Gelderland) is aan de Leuvensestraat 19/21a herontwikkeling van de percelen beoogd. De herontwikkeling omvat de bouw van vier nieuwe woningen (twee vrijstaande en een woongebouw met twee woningen) en een recreatieve functie met dienstwoning. De bestaande bedrijfswoningen blijven behouden. Voor de recreatieve functie wordt gedacht aan een bed & breakfast, fiets-verhuur of een informatiepunt over de natuur/omgeving. Daarnaast behoort een minicamping voor kortdurend verblijf tot de mogelijkheden. Grootschalige recreatieve ontwikkelingen worden niet mogelijk gemaakt. In figuur 1 is een globale inrichtings-schets weergegeven.

Figuur 1: globale ligging plangebied (links) en inricht toekomstige inrichting plangebied (rechts) (bron: Jan Jansen Bouwadvies, 2010)

In de invloedssfeer van het plangebied ligt (een deel van) een natuurgebied dat is aangemerkt als onderdeel van het Natura 2000-netwerk. Dit gebied valt onder de Natuurbeschermingswet 1998 en handelingen of plannen die handelingen mogelijk maken met negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden zijn niet toegestaan. Om in te schatten of het plan kan leiden tot negatieve effecten is door SAB Arnhem een voortoets opgesteld. In deze voortoets is aan de hand van de activiteiten en de ligging van de beschermde natuurgebieden bepaald welke negatieve effecten mogelijk kunnen optreden. Het plangebied ligt nabij het Natura 2000-gebied "Gelderse poort". Dit onderzoek is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

Figuur 2: globale ligging plangebied (rood) nabij het Natura 2000-gebied "Gelderse poort" (groen)

1.2 Methode

Via de websites van het Natuurloket, het Ministerie van LNV en de Provincie Gelderland kan worden nagegaan of een planlocatie in of nabij een beschermd gebied in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 ligt. Nagegaan wordt voor welke soorten en/of habitattypen deze gebieden zijn aangewezen en voor welke invloeden deze aangewezen soorten en habitattypen gevoelig zijn. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de effectenindicator van het ministerie van LNV. Deze indicatoren zijn ontwikkeld om de gevoeligheid van habitattypen en soorten weer te geven in een overzichtelijk geheel. Denk daarbij bijvoorbeeld aan gevoeligheid voor geluid, licht of vermeting. Aan de hand van de reikwijdtes van de effecten en de afstand tot Natura 2000-gebieden is een inschatting gemaakt over mogelijk optredende invloeden op instandhoudingsdoelstellingen van de beschermde gebieden zoals die staan beschreven in de betreffende ontwerpbesluiten.

Dit rapport resulteert in de conclusie of een vervolgonderzoek noodzakelijk is en of een vergunningaanvraag in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 aan de orde is.

1.3 Toevoeging

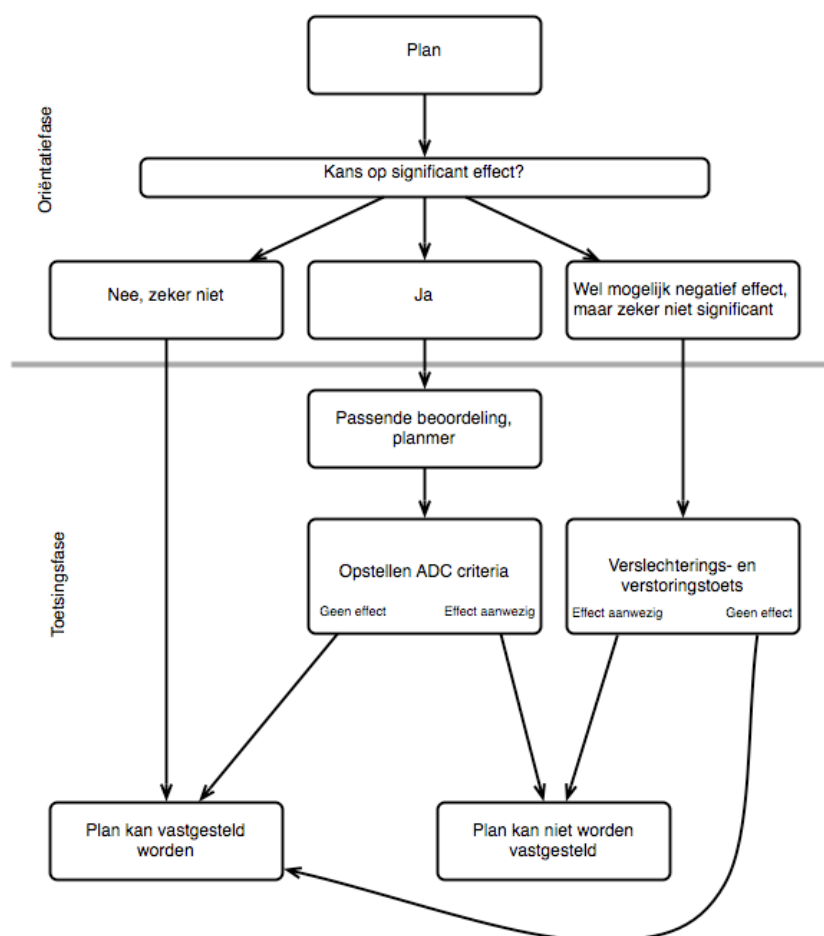
Deze voortoets is uitdrukkelijk niet te gebruiken om een inschatting te maken van de effecten van ingrepen op lokale aanwezigheid van soorten die onder de Flora- en faunawet beschermd zijn. Alle activiteiten die leiden tot aantasting van vaste rust- of verblijfplaatsen van strikt beschermde soorten zijn verboden, tenzij een ontheffing is verkregen van Dienst Regelingen op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet. Het is ook mogelijk om op dusdanige wijze mitigerende maatregelen te treffen dat de ecologische functionaliteit van het gebied niet achteruitgaat. Daarmee wordt overtreding van de Flora- en faunawet voorkomen.

2 Wettelijk kader

Bescherming in het kader van de natuurwet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming. Bij gebiedsbescherming heeft men onder andere te maken met de Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet). Soortenbescherming is geregeld in de Flora- en faunawet. In deze rapportage wordt niet ingegaan op soortenbescherming, de beoordeling van de effecten van toekomstige plannen wordt alleen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 bepaald.

2.1 Natuurbeschermingswet 1998

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen aangewezen worden als Europese Vogelrichtlijn en/of Habitatrichtlijngebieden (Natura 2000). De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden zijn in Nederland opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998. Op grond van deze wet is het verboden plannen te maken die activiteiten mogelijk maken die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitattypen en de habitats van soorten kunnen verslechteren of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Voor elk plan dat niet direct verband houdt met het beheer van het gebied moet een habitattoets worden verricht. Voor een plan dat direct verband houdt met het beheer van het gebied kan in sommige gevallen worden volstaan met een goedgekeurde gedragscode.

Figuur 3: schematische weergave van besluitvorming in relatie tot de Nb-wet.

Een habitattoets wordt uitgevoerd met als eerste stap: de oriëntatiefase. In de oriëntatiefase moet worden nagegaan welke (gecumuleerde) effecten als gevolg van de activiteit te verwachten zijn. Deze effecten worden bekeken in relatie tot de kwetsbaarheid van het gebied en de gunstige instandhouding van desbetreffende soorten waarvoor het gebied is aangewezen. De volgende conclusies zijn dan mogelijk:

- Volgt uit de oriëntatiefase de conclusie dat zeker geen sprake is van een negatief effect, dan kan het plan worden vastgesteld;
- Is sprake van een mogelijk negatief effect, maar is zeker geen sprake van een significant negatief effect, dan dient een verslechterings- en verstoringstoets te worden uitgevoerd. Als middels verzachtende maatregelen de niet significante negatieve effecten kunnen worden beperkt, de kwaliteit van de natuurlijke habitattypen en de habitats van soorten niet wordt verslechterd en geen verstoring van de soorten plaatsvindt, kan het plan worden vastgesteld;
- Als de kans op significant negatieve effecten niet kan worden uitgesloten dan moet een passende beoordeling worden uitgevoerd om optredende effecten inzichtelijk te maken.

2.2 Voorzorgsbeginsel

Als uit de voortoets blijkt dat een negatief effect optreedt en het niet duidelijk is of het effect significant van aard is, dan treedt het voorzorgsbeginsel in werking. In dat geval moet ervan uitgegaan worden dat er sprake is van een significant effect. Of het effect daadwerkelijk significant van aard is zal dan moeten blijken in het vervolg van de procedure.

3 Natura 2000-gebied “Gelderse poort”

3.1 Inleiding

De Gelderse Poort is het begin van de Rijndelta, de Rijn stroomt hier door een stuwwal Nederland binnen. Het is een rivierenlandschap met veel gradiënten tussen de Duitse grens en de steden Arnhem en Nijmegen. Het gebied ontstond rond 10.000 voor Christus toen de Rijn een loop koos ten zuiden van Montferland en de stuwwal tussen Montferland en Nijmegen doorbrak. Delen van het gebied, waaronder het Rijnstrangengebied, ontvangen vanuit de stuwwal kwelwater. Het gebied maakt deel uit van het grensoverschrijdende gebied de Gelderse Poort. Het vormt (met de IJssel) een ecologische verbinding tussen natuurgebieden in Duitsland, de Randmeren en de moerasgebieden van Noordwest Overijssel en Friesland. Met de Neder-Rijn en de Waal vormt het een verbinding tussen deze Duitse gebieden en de delta.

De rivier vormt een dynamisch systeem, een samenspel tussen natuurlijke processen en menselijk ingrijpen. Het rivierenlandschap bestaat uit hoogdynamische gebieden in het winterbed van de rivier en laagdynamische moerasachtige strangen en vochtige laagten binnendijs. In perioden met hoge afvoer moet al het Rijnwater via de vertakkingen in de Rijn, via het Pannerdensch Kanaal en de Waal worden afgevoerd. Met name in perioden met hoog water vindt erosie en sedimentatie plaats en ‘vormt’ de rivier het landschap. In de uiterwaarden bevinden zich gevarieerde natuurgebieden als de Bemmelse Waard, de Gendtse Waard, de Oude Waal, de Millingerwaard (langs de Waal), de Lobberdense Waard en de Huissense Waarden (langs de Rijn). In de splitsing van de Rijn en de Waal ligt de Klompenwaard.

De uiterwaarden zijn breed, er komen zandafzettingen op de oever en uitgravingen tot (diep)water voor. Ze bestaan grotendeels uit open water, moerassen, ruigten, wilgenbos en diverse typen grasland. Op hooggelegen stroomruggen, oeverwallen en dijken komen stroomdalgraslanden, glanshaverhooilanden en lokaal ook hardhoutooibossen voor. Binnendijs liggen de Oude Rijnstrangen ten oosten van het Pannerdensch Kanaal die bestaan uit een complex van gedeeltelijk verlande stroombeddingen en meanderrichels van de Rijn. In het reliëfrijke landschap liggen graslanden, akkers, (moeras)bosjes, moerassen, rietvelden en open water. Het gemaal Kandia, gebouwd in 1968, verminderde de doorstroming en verlaagde het waterpeil. De sedimentatie van slib nam daardoor toe. De fluctuaties in waterstanden namen daardoor sterk af en sommige strangen vielen droog. Een ander binnendijsgebied met een soortgelijke variatie in vegetatiestructuren en dalende grondwaterpeilen is Groenlanden ten oosten van Nijmegen.

Het binnendijske polderlandschap bestaat voornamelijk uit graslanden, akkers, kleine waterlopen, rietlanden en moerasbos. Ook hier bevinden zich enkele oude rivierlopen en tichelterreinen.

3.2 Aangewezen natuurwaarden

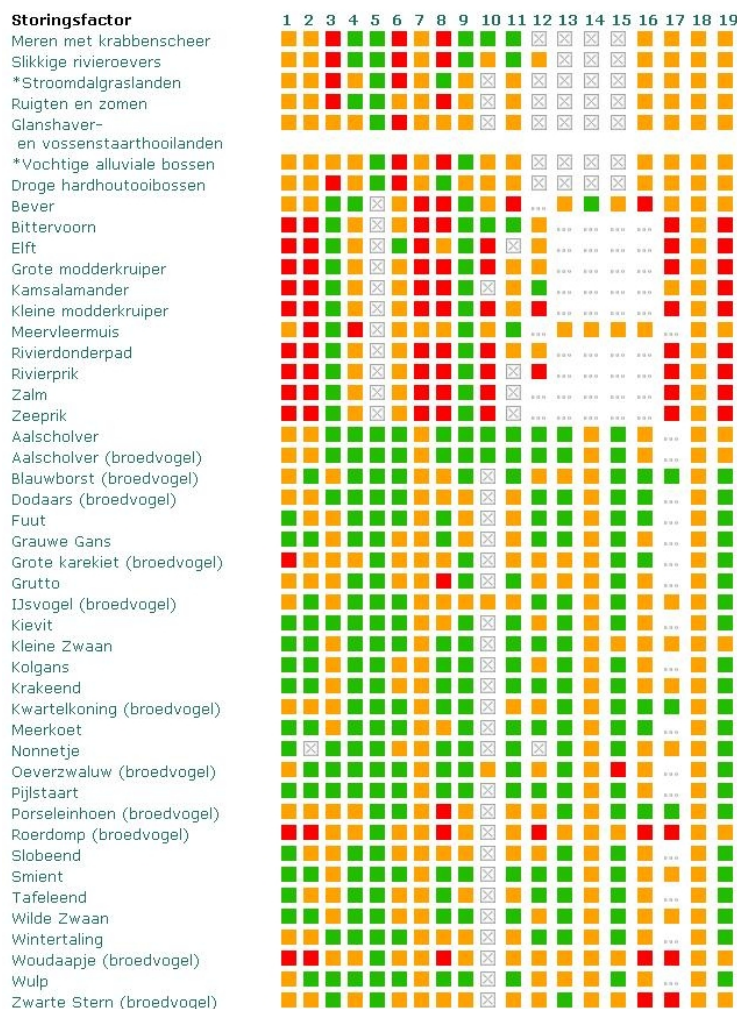
Het Natura 2000-gebied betreft een Habitatrichtlijngebied alsmede een Vogelrichtlijngebied. Dit betekent dat het Natura 2000-gebied aangewezen is voor enkele habitattypen -soorten alsmede voor broedvogels en trekkende vogelsoorten. In onderstaande tabel zijn deze habitattypen en soorten weergegeven.

Tabel 1: habitats en soorten waarvoor het Natura 2000-gebied Gelderse Poort is aangewezen.

Aangewezen onder de Habitatrichtlijn voor de habitats	
H3150	Van nature eutrofe meren met vegetatie van het type Magnopotamion of Hydrocharition
H3270	Rivieren met slikoevers met vegetaties behorend tot het Chenopodion rubri p.p. en Bidention p.p.
H6120	*Kalkminnend grasland op dorre zandbodem
H6430	Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones
H6510	Laaggelegen schraal hooiland (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)
H91E0	*Bossen op alluviale grond met <i>Alnus glutinosa</i> en <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)
H91F0	Gemengde oeverformaties met <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> of <i>Fraxinus angustifolia</i> langs grote rivieren (<i>Ulmion minoris</i>)
Aangewezen onder de Habitatrichtlijn voor de soorten	
H1095	Zeeprik
H1099	Rivierprik
H1102	Elft
H1106	Zalm
H1134	Bittervoorn
H1145	Grote modderkruiper
H1149	Kleine modderkruiper
H1163	Rivierdonderpad
H1166	Kamsalamander
H1318	Meervleermuis
H1337	Bever
Aangewezen onder de Vogelrichtlijn voor de soorten	
A021	Roerdomp
A022	Woudaap
A037	Kleine zwaan
A038	Wilde zwaan
A068	Nonnetje
A119	Porseleinhoen
A122	Kwartelkoning
A197	Zwarte stern
A229	IJsvogel
A272	Blauwborst
Aangewezen onder de Vogelrichtlijn voor de trekkende soorten	
A004	Dodaars
A005	Fuut
A017	Aalscholver
A041	Kolgans
A043	Grauwe gans
A050	Smient
A051	Krakeend
A052	Wintertaling
A054	Pijlstaart
A056	Slobeend
A059	Tafeleend
A125	Meerkoet
A142	Kievit
A156	Grutto
A160	Wulp
A249	Oeverzwaluw
A298	Grote karekiet

3.3 Storingsfactoren

Uit de effectenindicator van LNV (Broekmeyer, 2006, Anonymous, 2008) blijkt dat de aangewezen habitattypen, -soorten en vogelsoorten voor meerdere storingsfactoren gevoelig zijn. In onderstaand figuur zijn deze storingsfactoren en de effecten daarvan op aangewezen habitats of soorten weergegeven. In tabel 2 zijn de storingsfactoren die mogelijk een negatief effecten hebben op aangewezen soorten weergegeven.

Figuur 4: gevoeligheid van habitattypen en soorten in Natura 2000-gebied Gelderse Poort (Ministerie van LNV, 2010). Groen is niet gevoelig, oranje is gevoelig en rood is zeer gevoelig. De nummers 1 t/m 19 corresponderen met de storingsfactoren tabel 2.

Tabel 2: storingsfactoren (1 t/m 19) (bron: www.minlnv.nl)

1 - Oppervlakteverlies	11 - Verandering overstroomingsfrequentie
2 - Versnippering	12 - Verandering dynamiek substraat
3 - Verzuring	13 - Verstoring door geluid
4 - Vermesting	14 - Verstoring door licht
5 - Verzoeting	15 - Verstoring door trilling
6 - Verzilting	16 - Optische verstoring
7 - Verontreiniging	17 - Verstoring door mechanische effecten
8 - Verdroging	18 - Verandering in populatiedynamiek
9 - Vernatting	19 - Bewuste verandering soortensamenstelling
10 - Verandering stroomsnelheid	

4 Toetsing

In de huidige situatie bestaat het plangebied uit een in gebruik zijnde kassencomplex. Het plangebied is geheel gebouwd en verhard. Groene en watervoerende elementen zijn niet aanwezig in het plangebied. In het plangebied is alleen een waterbassin aanwezig die niet geschikt is voor aangewezen natuurwaarden. Geconcludeerd wordt dat het plangebied geen geschikt leefgebied vormt voor aangewezen habitattypen -soorten, broedvogels en trekkende vogelsoorten. Het plangebied fungeert daarmee niet als leefgebied voor deze natuurwaarden. In dit hoofdstuk wordt per storingsindicator aangegeven of deze van toepassing is op de toekomstige plannen en of deze een negatief effect heeft op instandhoudingsdoelstellingen van de aangewezen natuurwaarden.

4.1 Oppervlakteverlies (1)

Kenmerk: *afname beschikbaar oppervlak leefgebied soorten en/of habitattypen.*

Het plangebied ligt niet binnen de grenzen van het Natura 2000-gebied en in het plangebied zijn ook geen aangewezen habitattypen en soorten aanwezig. Het plan resulteert niet in oppervlakteverlies van beschikbaar leefgebied. Oppervlakteverlies is niet van toepassing op de ontwikkelingen.

4.2 Versnippering (2)

Kenmerk: *van versnippering is sprake bij het uiteenvallen van het leefgebied van soorten.*

Het plangebied ligt aan de rand van het Natura 2000-gebied. Rondom het plangebied liggen geen aangewezen natuurwaarden en het plangebied zelf vormt tevens geen leefgebied voor deze natuurwaarden. Het plangebied is in de huidige situatie geheel bebouwd en vormt daarmee een barrière voor soorten die zich willen verplaatsen naar de uiterwaarden. In de toekomstige situatie wordt het plangebied minder bebouwd en zullen weidegronden gerealiseerd worden. De toekomstige situatie is daarmee geschikt voor foeragerende en migrerende soorten. Met de toekomstige ontwikkelingen vindt geen versnippering van leefgebieden van aangewezen habitats, soorten en broedvogels plaats.

4.3 Verzuring/ vermesting/ verzoeting/ verzilting/ verontreiniging/ verdroging/ vernatting/ verandering stroomsnelheid/ verandering overstromingsfrequentie/ verandering dynamiek substraat (3-12)

Deze verstoringsindicatoren zijn voor dit plan niet van toepassing wegens onderstaande redenen:

Met de plannen zal geen sprake zijn van *verzuring*, *vermesting* en *verontreiniging*. De toekomstige ontwikkelingen leiden niet tot een dusdanige toename in vervoersbewegingen die vervolgens leidt tot een toename in verzurende en vermestende stoffen.

Verder vindt met de plannen geen uitstoot van stikstof of lozing van verontreinigende stoffen plaats, waardoor geen sprake is van *verzuring, vermesting of verontreiniging*. *Verzoeting* is niet van toepassing omdat het een binnenlandse locatie betreft waar geen zoute situaties aanwezig zijn en aangewezen natuurwaarden zijn tevens niet gevoelig voor verzoeting. Van *verzilting, verdroging, vernatting* en *verandering stroomsnelheid* van de omgeving is geen sprake, aangezien grondwaterstromingen en oppervlaktestromen niet worden aangetast en het plangebied niet in directe verbinding staat met rivieren of een kust. Het plangebied ligt binnendijs waardoor geen sprake is van *verandering overstromingsfrequentie*. Aangewezen habitattypen of soorten die gevoelig zijn voor *verandering dynamiek substraat* zijn niet aanwezig in het plangebied. *Verandering dynamiek substraat* is gezien het bebouwde karakter van het plangebied eveneens niet van toepassing.

4.4 Verstoring door geluid (13)

Kenmerk: *verstoring door onnatuurlijke geluidsbronnen: permanent zoals geluid wegverkeer dan wel tijdelijk zoals geluidsbelasting bij evenementen. Geluid is een hoorbare trilling, gekenmerkt door geluidsdruk en frequentie.*

In de directe omgeving van het plangebied zijn reeds verstorende wegen, woningen en kassen gelegen. Verder ligt ten noorden van het plangebied de Betuwelijn, die over een lengte van 2 kilometer op 250 meter afstand van de rand van het Natura 2000-gebied ligt. De elementen hebben allemaal een verstorend effect op het Natura 2000-gebied. Tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied ligt een dijk dat ongeveer 4 meter hoger is dan zijn omgeving. Deze dijk (Leuvensedijk) beperkt tevens de mogelijke geluidseffecten van het plangebied. De Leuvensedijk die langs het Natura 2000-gebied loopt is verder niet toegankelijk voor gemotoriseerd verkeer (uitgezonderd bestemmingsverkeer). Dit betekent dat de toekomstige ontwikkelingen niet leiden tot toename in vervoersbewegingen en daarmee extra geluidsoverlast op de weg nabij het Natura 2000-gebied. Geluidsoverlast door toename van wandelaars en fietsers is dusdanig klein dat van verstoring van natuurwaarden geen sprake is.

4.5 Verstoring door licht (14)

Kenmerk: *verstoring door kunstmatige lichtbronnen, zoals licht uit woonwijken, industrieterreinen en glastuinbouw.*

In de huidige situatie zijn kassen aanwezig die het plangebied en directe omgeving verlichten, deze kassen zullen verwijderd worden. Met het verdwijnen van de kassen verdwijnt tevens de lichtuitstraling afkomstig van deze kassen. Hiervoor in de plaats worden enkele woningen gerealiseerd met een recreatieve functie. Deze nieuwe ontwikkelingen resulteren in minder lichtuitstraling naar de omgeving toe. Met andere woorden: de toekomstige situatie heeft een positief effect op lichtgevoelige soorten zoals de Meervleermuis en alle vogelsoorten. De omgeving van het plangebied wordt voor deze soorten geschikter, wat mogelijk leidt tot een vergroting van het leefgebied en betere bereikbaarheid voor nachtelijke trekvogels.

4.6 Verstoring door trilling (15)

Kenmerk: *er is sprake van trillingen in bodem en water als dergelijke trillingen door menselijke activiteiten veroorzaakt worden, zoals bij boren, heien en draaien van rotorbladen.*

Met de toekomstige werkzaamheden zullen mogelijk trillingen optreden, deze zijn echter tijdelijk van aard. De toekomstige situatie maakt geen trillingsproducerende activiteiten mogelijk. De Bever, Meervleermuis, Kleine zwaan, Roerdomp, Woudaap en Zwarte stern zijn gevoelig voor trillingen. Trillingen door bijvoorbeeld heien zijn tot een maximale afstand van 250 meter merkbaar (www.infomil.nl). Binnen 250 meter afstand van het plangebied zijn geen overwinteringslocaties (bunkers, kelders) van de Meervleermuis bekend. Verder bevinden zich geen broedlocaties van Roerdomp, Woudaap of Zwarte stern binnen deze 250 meter zone, aangezien grote onverstoorde rietvegetaties en geschikte plassen pas op 300 meter afstand aanwezig zijn. De verwachting is verder dat voor Bever en Kleine zwaan mogelijke versturende effecten optreden, maar deze zijn slechts tijdelijk van aard en vinden alleen plaats tijdens de sloop- en bouwwerkzaamheden. Met de werkzaamheden is zeker geen sprake van significante aantasting van instandhoudingsdoelstellingen van soorten.

4.7 Optische verstoring/ Verstoring door mechanische effecten (16/17)

Kenmerk: *optische verstoring betreft verstoring door de aanwezigheid en/of beweging van mensen dan wel voorwerpen die niet thuishoren in het natuurlijke systeem. Onder mechanische effecten vallen verstoring door betreding, golfslag, luchtwervelingen et cetera, die optreden ten gevolge van menselijke activiteiten. De oorzaken en gevolgen zijn bij deze storende factor zeer divers.*

In de toekomstige situatie wordt realisatie van een recreatieve functie mogelijk gemaakt. Dit kan zijn: verhuur van fietsen, een bed & breakfast of een minicamping. Dit betekent een mogelijke toename in het aantal recreanten dat gebruik maakt van het Natura 2000-gebied. Deze toename, mogelijk enkele tientallen mensen per dag, is echter dusdanig klein en in zo'n groot gebied (6.105 ha) dat geen negatieve (significante) effecten wat betreft optische verstoring of mechanische effecten verwacht worden.

4.8 Verandering in populatiedynamiek/ Bewuste verandering soorten-samenstelling (18/19)

Kenmerk: *de storende factor verandering in populatiedynamiek treedt op indien er een direct effect is van een activiteit op de populatieopbouw en/of populatiegrootte. Er wordt hier vooral bedoeld op de situatie waarin er sprake is van sterfte van individuen door wegverkeer, windmolens, of door jacht of visserij. Er is sprake van bewust ingrijpen in de natuur door herintroductie van soorten, introductie van exoten, uitzetten van vis, inzaaien van genetisch gemodificeerde organismen et cetera.*

Met de toekomstige plannen vinden geen handelingen plaats in het Natura 2000-gebied die een effect hebben op populatiegrootte of opbouw. Tevens vindt geen dussdanige toename in vervoersbewegingen plaats dat sprake is van negatieve effecten door een toename in wegverkeer (dood van dieren). In het Natura 2000-gebied worden met de plannen geen nieuwe soorten geïntroduceerd, waardoor geen sprake is van bewuste verandering van de soortensamenstelling.

5 Conclusie

Het plangebied betreft een locatie aan de Leuvensestraat 19/21a te Groessen (gemeente Duiven, provincie Gelderland). Op deze locatie is de sloop van de huidige gebouwen beoogd om plaats te maken voor vier nieuwe woningen met een recreatieve functie. Voor deze ingreep wordt uitgevoerd dienen de gevolgen voor het nabij gelegen Natura 2000-gebied in kaart gebracht te worden. In het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op de beschermde gebieden.

Geconcludeerd kan worden dat met de toekomstige plannen geen sprake is van aantasting van instandhoudingsdoelstellingen van aangewezen natuurwaarden van het Natura 2000-gebied "Gelderse poort". De mogelijke effecten die ontstaan zijn slechts tijdelijk van aard (werkzaamheden) en hebben geen significant effect. Een vergunningaanvraag in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 wordt niet noodzakelijk geacht.

Bijlage 1: literatuurlijst

Broekmeyer, M.E.A. (redactie), 2006. Effectenindicator Natura 2000-gebieden; achtergronden en verantwoording ecologische randvoorwaarden en storende factoren. Wageningen, Alterra, Alterra-rapport 1375.

Anonymous, 2008. Effectenindicator Natura 2000-gebieden. Aanvulling bij het Alterra-rapport 1375 uit 2005.

Websites:

www.minlnv.nl

www.infomill.nl

Bijlage 2: ontwerpbesluit Natura 2000-gebied “Gelderse poort”

Ontwerpbesluit Gelderse Poort

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Gelet op artikel 3, eerste lid, en artikel 4, vierde lid, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG L 206);

Gelet op de Beschikking van de Commissie 2008/23/EG van 12 november 2007 op grond van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad, van een eerste bijgewerkte lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio (PbEG L 12);

Gelet op artikel 4, eerste en tweede lid, van Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (PbEG L 103);

Gelet op de artikelen 10a en 15 van de Natuurbeschermingswet 1998;

BESLUIT:

Artikel 1

1. Als speciale beschermingszone in de zin van artikel 4, vierde lid, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG L 206) wordt aangewezen: het op de bij dit besluit behorende kaart aangegeven gebied, bekend onder de naam:
Gelderse Poort.
2. De in het eerste lid bedoelde speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitattypen opgenomen in bijlage I van Richtlijn 92/43/EEG; prioritaire habitattypen zijn met een sterretje (*) aangeduid:
 - H3150 Van nature eutrofe meren met vegetatie van het type *Magnopotamion* of *Hydrocharition*
 - H3270 Rivieren met slikoevers met vegetaties behorend tot het *Chenopodion rubri* p.p. en *Bidention* p.p.
 - H6120 *Kalkminnend grasland op dorre zandbodem
 - H6430 Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones
 - H6510 Laaggelegen schraal hooiland (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)
 - H91E0 *Bossen op alluviale grond met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
 - H91F0 Gemengde oeverformaties met *Quercus robur*, *Ulmus laevis*, *Fraxinus excelsior* of *Fraxinus angustifolia* langs grote rivieren (*Ulmenion minoris*)
3. De in het eerste lid bedoelde speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende soorten opgenomen in bijlage II van Richtlijn 92/43/EEG; prioritaire soorten zijn met een sterretje (*) aangeduid:
 - H1095 Zeeprik
 - H1099 Rivierprik
 - H1102 Elft
 - H1106 Zalm
 - H1134 Bittervoorn

H1145	Grote modderkruiper
H1149	Kleine modderkruiper
H1163	Rivierdonderpad
H1166	Kamsalamander
H1318	Meervleermuis
H1337	Bever

Artikel 2

Het besluit tot aanwijzing van het gebied Gelderse Poort als speciale beschermingszone in de zin van artikel 4, eerste en tweede lid, van Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (PbEG L 103) van 24 maart 2000 (N/2000/301; Stcrt. 2000, nr. 65) en gewijzigd bij besluit van 25 april 2003 (N/2002/1464; Stcrt. 2003, nr. 95) en 8 december 2003 (TRCJZ/2003/9951; Stcrt. 2004, nr. 32) wordt als volgt gewijzigd:

- a. het aangewezen gebied wordt op de in paragraaf 3.3 van de Nota van toelichting, zoals bedoeld in artikel 3, eerste lid, van dit besluit beschreven wijze gewijzigd;
- b. de Nota van toelichting met uitzondering van de paragrafen 3.2, 4.1, 4.2 en 4.3 wordt ingetrokken en vervangen door de Nota van toelichting, zoals bedoeld in artikel 3, eerste lid, van dit besluit;
- c. de in de aanhef bedoelde speciale beschermingszone geldt als te zijn aangewezen voor de volgende vogelsoorten, welke worden beschermd op grond van artikel 4, eerste lid, van Richtlijn 79/409/EEG:

A021	Roerdomp
A022	Woudaap
A037	Kleine zwaan
A038	Wilde zwaan
A068	Nonnetje
A119	Porseleinhoen
A122	Kwartelkoning
A197	Zwarte stern
A229	IJsvogel
A272	Blauwborst

- d. de in de aanhef bedoelde speciale beschermingszone geldt als te zijn aangewezen voor de volgende trekkende vogelsoorten, welke worden beschermd op grond van artikel 4, tweede lid, van Richtlijn 79/409/EEG:

A004	Dodaars
A005	Fuut
A017	Aalscholver
A041	Kolgans
A043	Grauwe gans
A050	Smient
A051	Krakeend
A052	Wintertaling
A054	Pijlstaart
A056	Slobeend
A059	Tafeleend
A125	Meerkoet
A142	Kievit
A156	Grutto
A160	Wulp
A249	Oeverzwaluw

A298 Grote karekiet

- e. de kaart voor zover van toepassing op het in de aanhef genoemde besluit wordt ingetrokken.

Artikel 3

1. Dit besluit gaat vergezeld van een Nota van toelichting inclusief bijlagen en een kaart.
2. De in de artikelen 1 en 2 genoemde speciale beschermingszones vormen samen het Natura 2000-gebied **Gelderse Poort**, waarvan de instandhoudingsdoelstelling in de zin van artikel 10a, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 is opgenomen in de Nota van toelichting.

Artikel 4

1. De bekendmaking van dit besluit geschiedt in de Staatscourant.
2. Dit besluit treedt in werking op de dag na bekendmaking in de Staatscourant.

Dit ontwerpbesluit, de kaart en de Nota van toelichting worden gedurende zes weken ter inzage gelegd in de onderstaande vestigingen van de Directie Regionale Zaken van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit:

- Vestiging Noord: Cascadeplein 6, 9726 AD GRONINGEN;
- Vestiging Oost: Verzetslaan 30, 7411 HX DEVENTER;
- Vestiging West: Herman Gorterstraat 55, 3511 EW UTRECHT;
- Vestiging Zuid: Keizersgracht 5, 5611 GB EINDHOVEN.

De terinzagelegging vindt tevens plaats in de gemeentehuizen van de betreffende gemeente(n), in de kantoren van de waterschappen waaronder het gebied valt en in de provinciehuizen van de betreffende provincie(s). Het ontwerpbesluit kan ook worden ingezien op internet op het adres: <http://www.minlnv.nl/natura2000> en het zal bovendien worden bekendgemaakt in dag-, nieuws- en huis-aan-huisbladen.

Een ieder kan een zienswijze binnen zes weken na de terinzagelegging van dit ontwerpbesluit schriftelijk of mondeling naar voren brengen. Schriftelijke zienswijzen kunt u indienen bij het Inspraakpunt, zoals aangegeven in de bekendmaking. Een mondelinge zienswijze kunt u naar voren brengen op de wijze zoals deze in de bekendmaking is aangegeven. U wordt verzocht een kaart bij te voegen indien de zienswijze betrekking heeft op bepaalde percelen. Beroep tegen het definitieve besluit kan alleen worden ingesteld door een belanghebbende die een zienswijze naar voren heeft gebracht.

Nota van toelichting van het Natura 2000-gebied Gelderse Poort waarin opgenomen:

Nota van toelichting bij de aanwijzing van Gelderse Poort als speciale beschermingszone in het kader van de Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna en hierna te noemen de Habitatrichtlijn, alsmede Nota van toelichting bij de wijziging van de besluiten N/2000/301, N/2002/1464 en TRCJZ/2003/9951 inhoudende de aanwijzing van Gelderse Poort als speciale beschermingszone in het kader van de Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand en hierna te noemen de Vogelrichtlijn

1. INLEIDING

Met dit besluit wordt het gebied Gelderse Poort aangewezen als speciale beschermingszone onder de Habitatrichtlijn. Tevens wordt met dit besluit het besluit tot de aanwijzing van Gelderse Poort als speciale beschermingszone onder de Vogelrichtlijn, inclusief de daarbij behorende Nota van toelichting, gewijzigd. Het betreft verder de vorming van het Natura 2000-gebied Gelderse Poort, hetgeen gebeurt door aan dit besluit instandhoudingsdoelstellingen toe te voegen.

In artikel 1 van het besluit staat de naam van het gebied en worden de habitattypen en soorten opgesomd, waarvoor het gebied is aangewezen.

Artikel 2 van het besluit vermeldt de belangrijkste wijzigingen ten opzichte van het eerder genomen besluit tot aanwijzing van het gebied onder de Vogelrichtlijn. Zo wordt de Nota van toelichting, behorende bij het bestaande Vogelrichtlijnbesluit, geheel of nagenoeg geheel ingetrokken en zover noodzakelijk vervangen door deze Nota van toelichting. Alleen de toelichting op de criteria die voor de aanwijzing van het gebied zijn gebruikt, wordt niet ingetrokken en zal in een appendix aan deze Nota worden gehecht. Daarnaast worden de vogelsoorten opgesomd waarvoor het gebied van belang is en waarvoor het wordt geacht te zijn aangewezen.

In artikel 3 van het besluit wordt de term Natura 2000-gebied geïntroduceerd en wordt bepaald dat er voor het gebied een bepaalde instandhoudingsdoelstelling verwezenlijkt dient te worden. Deze doelstelling heeft zowel betrekking op de in artikel 1 opgesomde habitattypen en habitatsoorten als op de in artikel 2 opgesomde vogelsoorten. De vogels waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn vastgesteld, zijn geselecteerd aan de hand van de criteria die destijds zijn gebruikt bij de aanwijzing van de Vogelrichtlijngebieden in 2000. Beide aanwijzingen tezamen vormen het Natura 2000-gebied Gelderse Poort, waarvan de instandhoudingsdoelstellingen in dit besluit zijn opgenomen. De instandhoudingsdoelstellingen staan in de Nota van toelichting.

Artikel 4 regelt de bekendmaking en de inwerkingtreding van dit besluit.

In hoofdstuk 2 van deze Nota van toelichting worden de aanwijzingen op grond van de Habitat- en Vogelrichtlijn kort toegelicht. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 een gebiedsbeschrijving gegeven en wordt ingegaan op eventuele grenswijzigingen die zijn doorgevoerd nadat het gebied bij de Europese Commissie is aangemeld of die zijn doorgevoerd nadat het gebied als Vogelrichtlijngebied is aangewezen. Tevens wordt in hoofdstuk 3 de bij dit besluit behorende kaart toegelicht.

In hoofdstuk 4 wordt een opsomming gegeven van habitattypen en (vogel)soorten waaraan het gebied zijn betekenis ontleent en worden de eventueel doorgevoerde wijzigingen van een toelichting voorzien.

Een belangrijk onderdeel van de Nota van toelichting is de opsomming van de instandhoudingsdoelstellingen in hoofdstuk 5. Allereerst worden de algemene doelstellingen geformuleerd en vervolgens staan de instandhoudingsdoelstellingen van de in het gebied aanwezige habitattypen en soorten vermeld. Er wordt aangegeven in welke richting de instandhoudingsdoelstelling zich zal moeten ontwikkelen. Daarvoor worden de termen ‘behoud’, ‘uitbreiding’ of ‘verbetering’ gebruikt. Voor een habitatype wordt de verdeling gemaakt in oppervlakte en kwaliteit, zodat de aanduiding van de instandhoudingsdoelstelling van een habitatype altijd in de vorm van ‘behoud’ of ‘uitbreiding’ van oppervlakte en van ‘behoud’ of ‘verbetering’ van kwaliteit wordt gegeven. Voor soorten is het leefgebied bepalend en geldt een verdeling in omvang en kwaliteit leefgebied. De aanduiding van de instandhoudingsdoelstelling van een soort is altijd in de vorm van ‘behoud’ of ‘uitbreiding’ van omvang leefgebied en van ‘behoud’ of ‘verbetering van kwaliteit van leefgebied.

Daarnaast zijn aan de Nota van toelichting twee bijlagen toegevoegd. Ook de bijlagen maken integraal onderdeel uit van het besluit. Bijlage A (voor zover van toepassing) laat zien welke terreindelen zijn vervallen of zijn toegevoegd als onderdeel van de speciale beschermingszone in de zin van de Vogelrichtlijn. Bijlage B omvat een nadere onderbouwing van de wijzigingen in Natura 2000-waarden waarvoor het gebied is aangewezen, van de kwalificatie als speciale beschermingszone in de zin van de Habitatrictlijn en van de toedeling van de instandhoudingsdoelstellingen.

2. AANWIJZINGEN HABITAT- EN VOGELRICHTLIJN

Door middel van dit besluit wordt het gebied Gelderse Poort aangewezen als speciale beschermingszone onder de Habitatrictlijn (verder aangeduid als “Habitatrictlijngebied”). Het gebied is in mei 2003 aangemeld volgens de procedure zoals opgenomen in artikel 4 van deze richtlijn, waarna het gebied in december 2004 door de Europese Commissie onder de naam “Gelderse Poort” en onder nummer NL9801024 is geplaatst op de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio. Het gebied is onder meer aangewezen voor twee prioritaire habitattypen in de zin van artikel 1 van de Habitatrictlijn. Het gebied is op 24 maart 2000 (N/2000/301), 25 april 2003 (N/2002/1464) en 8 december 2003 (TRCJZ/2003/9951) onder de naam “Gelderse Poort” ook aangewezen als speciale beschermingszone onder de Vogelrichtlijn (verder aangeduid als “Vogelrichtlijngebied”). Bij de Europese Commissie is dit gebied bekend onder nummer NL9902004. De bestaande Vogelrichtlijnbesluiten N/2000/301, N/2002/1464 en TRCJZ/2003/9951 zijn door middel van dit besluit gewijzigd. Uit de Vogelrichtlijnbesluiten overgenomen tekstdelen zijn in deze Nota van toelichting cursief gezet¹.

Met betrekking tot het Vogelrichtlijngebied kan er in dit besluit naast mogelijke grenswijzigingen ook een wijziging plaatsvinden bij de vogelsoorten, waarvoor dit gebied destijds is aangewezen. Deze eventuele wijzigingen worden toegelicht in

¹ De afkorting sbz (“speciale beschermingszone”) en de aanduiding “beschermingszone” zijn hierin vervangen door de term “Vogelrichtlijngebied”

hoofdstuk 4 en bijlage B. In dit besluit worden alle vogelsoorten opgesomd waarvoor het gebied wordt geacht te zijn aangewezen.

Het Natura 2000-gebied Gelderse Poort (landelijk gebiedsnummer 67) omvat derhalve het Vogelrichtlijngebied Gelderse Poort en het Habitatrichtlijngebied Gelderse Poort. Natura 2000 is het samenhangende Europees ecologisch netwerk bestaande uit de gebieden aangewezen onder de Habitatrichtlijn en onder de Vogelrichtlijn. Dit netwerk moet de betrokken natuurlijke habitattypen, habitats van soorten en de leefgebieden van vogels in een gunstige staat van instandhouding behouden of, in voorkomend geval, herstellen. De instandhoudingsdoelstellingen (hoofdstuk 5) en eventuele wijziging van de begrenzing zijn in algemene zin nader toegelicht in het Natura 2000 doelendocument (2006). Dit document geeft het beleidskader van de geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen weer en van de daarbij gehanteerde systematiek. Beschrijvingen van habitattypen en (vogel)soorten waarvoor doelen zijn vastgesteld, zijn opgenomen in het Natura 2000 profielendocument (2008). Hierin wordt ook ingegaan op de interpretatie van habitattypen en de relatieve bijdrage van afzonderlijke gebieden aan het Natura 2000-netwerk.

Het Natura 2000-gebied Gelderse Poort ligt in de provincie Gelderland en behoort tot het grondgebied van de gemeenten Arnhem, Duiven, Lingewaard, Millingen aan de Rijn, Nijmegen, Rijnwaarden, Ubbergen, Westervoort en Zevenaar.

2.1 Beschermd natuurmonumenten

Ingevolge artikel 15a, tweede en derde lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 vervalt van rechtswege de status van de hieronder opgesomde natuurmonumenten².

Het beschermd natuurmonument De Oude Waal I is aangewezen op 16 maart 1983 (NLB/GS/GA-121; Stcrt. 1983, nr. 55).

Het beschermd natuurmonument Weide Oude Rijnstrangengebied is aangewezen op 18 april 1979 (NLB/N 35262; Stcrt. 1979).

Op grond van de wet heeft de instandhoudingsdoelstelling voor de gedeelten van het Natura 2000-gebied waarop de aanwijzingen als natuurmonument van toepassing waren, mede betrekking op de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied zoals deze waren vastgelegd in de vervallen besluiten (zie verder hoofdstuk 5). De gebieden, die in het verleden als natuurmonument zijn aangewezen, zijn op de bijgevoegde kaarten ook als zodanig te herkennen.

3. GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEGRENZING

3.1 Gebiedsbeschrijving

De Gelderse Poort is het begin van de Rijndelta, de Rijn stroomt hier door een stuwwal Nederland binnen. Het is een rivierenlandschap met veel gradiënten tussen de Duitse grens en de steden Arnhem en Nijmegen. Het gebied ontstond rond 10.000 voor Christus toen de Rijn een loop koos ten zuiden van het Montferland en de stuwwal tussen Montferland en Nijmegen doorbrak. Delen van het gebied, waaronder het Rijnstrangengebied, ontvangen vanuit de stuwwal kwelwater. Het gebied maakt deel uit van het grensoverschrijdende gebied Gelderse Poort. Het vormt, met de IJssel, een ecologische verbinding tussen natuurgebieden in Duitsland, de Randmeren en de

² De oude wet kende zowel staatsnatuurmonumenten als beschermde natuurmonumenten. Dit verschil is in de huidige wet komen te vervallen.

moerasgebieden van Noordwest Overijssel en Friesland en, met de Neder-Rijn en Waal, een verbinding tussen deze Duitse gebieden en de delta.

De rivier vormt een dynamisch systeem, een samenspel tussen natuurlijke processen en menselijk ingrijpen. Het rivierenlandschap bestaat uit hoogdynamische gebieden in het winterbed van de rivier en laagdynamische moerasachtige strangen en vochtige laagten binnendijks. In perioden met hoge afvoer moet al het Rijnwater via de vertakkingen in Rijn, via Pannerdens Kanaal en Waal worden afgevoerd. Met name in perioden met hoog water vindt erosie en sedimentatie plaats en 'vormt' de rivier het landschap. In de uiterwaarden bevinden zich gevarieerde natuurgebieden als de Bemmelse Waard, de Gendtse Waard, de Oude Waal en de Millingerwaard (langs de Waal), en de Lobberdense Waard en de Huissense Waarden (langs de Rijn). In de splitsing van Rijn en Waal ligt de Klompenwaard.

De uiterwaarden zijn breed, er komen, zandafzettingen op de oever en uitgravingen tot (diep) water voor. Ze bestaan grotendeels uit open water, moerassen, ruigten, wilgenbos en diverse typen grasland. Op hooggelegen stroomruggen, oeverwallen en dijken komen stroomdalgraslanden, glanshaverhooilanden en lokaal ook hardhoutooibossen voor.

Binnendijks liggen de Oude Rijnstrangen ten oosten van het Pannerdensch Kanaal die bestaan uit een complex van gedeeltelijk verlande stroombeddingen en meanderrichels van de Rijn. In het reliëfrijke landschap liggen graslanden, akkers, (moeras)bosjes, moerassen, rietvelden en open water. Het gemaal Kandia, gebouwd in 1968, verminderde de doorstroming, en verlaagde het waterpeil. De sedimentatie van slib nam daardoor toe. De fluctuaties in waterstanden nam daardoor sterk af en sommige strangen vielen droog. Een ander binnendijksgebied is Groenlanden ten oosten van Nijmegen met een soortgelijke variatie in vegetatiestructuren en dalende grondwaterpeilen.

Het binnendijkse polderlandschap bestaat voornamelijk uit graslanden, akkers, kleine waterlopen, rietlanden en moerasbos; ook hier bevinden zich enkele oude rivierlopen en tichelterreinen.

3.2 Landschappelijke context en kenmerken begrenzing

Gelderse Poort behoort tot het Natura 2000-landschap 'Rivierengebied'.

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied Gelderse Poort is bepaald aan de hand van de ligging van de natuurlijke habitats en de leefgebieden van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen (zie paragraaf 4.4). Daarnaast omvat het begrensde gebied ook natuurwaarden die integraal onderdeel uitmaken van de ecosystemen waartoe de betreffende habitattypen en leefgebieden van soorten behoren alsmede nieuwe natuur indien dit noodzakelijk wordt geacht om bedreigde en schaarse habitattypen en leefgebieden van soorten te herstellen. Bij de keuze en de afbakening van de gebieden is geen rekening gehouden met andere vereisten dan die verband houdend met de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna.³

De grenzen van Vogelrichtlijngebieden worden bepaald door het gebruik dat de aanwezige bijlage I-soorten, en/of trekkende watervogels, en/of overige trekkende vogels ervan maken, waarbij wordt uitgegaan van landschapsecologische eenheden en de biotoopeisen van de betrokken vogelsoorten.

³ Hof van Justitie EG ,7 november 2000, First Corporate Shipping, zaak C-371/98, punten 15 en 25

De Gelderse Poort is aangewezen als Vogelrichtlijngebied vanwege de aanwezigheid van open water, moerassen en graslanden in de uiterwaarden en in binnendijs gebied die als geheel het leefgebied vormen van een aantal in artikel 4 van de Richtlijn bedoelde vogelsoorten. Het is een watergebied dat het leefgebied vormt van soorten van Bijlage I (art. 4.1) en tevens fungeert als broedgebied, overwinteringsgebied en rustplaats in de trekzone van andere trekvogelsoorten (art. 4.2). De begrenzing van de beschermingszone is zo gekozen dat een in landschapsecologisch en vogelkundig opzicht samenhangend geheel is ontstaan dat, mede in samenhang met het Vogelrichtlijngebied Waal, het Vogelrichtlijngebied Neder-Rijn en het Vogelrichtlijngebied Unterer Niederrhein (Duitsland) en het Vogelrichtlijngebied IJssel, voorziet in de beschermingsbehoefte met betrekking tot het voortbestaan en/ of voortplanten van bedoelde vogelsoorten.

3.3 Begrenzing en oppervlakte

De begrenzing van het Natura 2000-gebied is aangegeven op de bij de aanwijzing behorende kaart. Op hoofdlijnen omvat het Natura 2000-gebied Gelderse Poort de deelgebieden Oude Waal, Ooijpolder, Groenlanden, Erlecomse Waard, Millingerwaard, Bemmelse Polder, Gendtse Polder, Klompenwaard, Huissensche Waarden, Angerensche Buitenpolder, Loowaard-Kandia, Oude Rijnstrangen e.o., Erfkamerlingschap, Pannerdense Waard, Lobberdense Waard en Bijland.

Op de kaart is ter informatie ook de globale begrenzing van (aangrenzende delen van) de in de Duitse deelstaat Nordrhein-Westfalen gelegen Habitatrichtlijngebieden “NSG Salmorth, nur Teilfläche” en “NSG Emmericher Ward” weergegeven (EU-gebiedscodes DE4102302 en DE4103302). Het weergegeven gebied is tevens Vogelrichtlijngebied (DE 4203401). Dit betreft de begrenzing van het Vogelrichtlijngebied zoals aangewezen en nadien gewijzigd in 2000 en de begrenzing van de Habitatrichtlijngebieden zoals opgenomen op de communautaire lijst van 12 november 2007 (zie ook paragraaf 3.4).

Gelet op het voorkomen en de uitbreidingskansen van het habitatype glanshaver- en vossenstaarthooilanden, *glanshaver* (H6510A), dat hier veelvuldig voorkomt op hellingen van winterdijken, ligt de grens waar deze de winterdijk volgt op de buitenkruinlijn van de dijk. Ook het habitatype *Stroomdalgraslanden (H6210) komt in het gebied plaatselijk op dijkhellingen voor.

De begrenzing van het Vogelrichtlijngebied en die van het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) zijn op de kaart op enkele technische punten aangepast:

- De begrenzing is waar mogelijk gelegd langs topografisch herkenbare lijnen, zoals wegen, wateren, perceelscheidingen en bosranden.
- Bestaande bebouwing en bedrijfsterreinen, die reeds tekstueel waren geëxclaveerd, zijn waar mogelijk ook op de kaart buiten de begrenzing gebracht. Dit betreft percelen⁴ waar volgens de topografische kaart of op grond van luchtfoto's bebouwing aanwezig is en die verder bestaan uit tuinen of erven die behoren bij het betreffende bebouwde perceel.
- Verharde wegen, die ook reeds tekstueel waren geëxclaveerd, zijn aan de rand van het gebied zoveel mogelijk ook op de kaart buiten de begrenzing gebracht.
- Kleine verschillen (< 25 ha) tussen Vogel- en Habitatrichtlijngebied zijn opgeheven door de meest ruime grens aan te houden. Deze beleidslijn is ook gevolgd langs de winterdijken (zie vorige alinea).

⁴ Op de topografische kaart (TOP10-versie, 2005) aangeduid als “Overig bodemgebruik” en “Weiland”

Het Natura 2000-gebied beslaat een oppervlakte van 6.032 ha. Daarvan is 6.032 ha onder de Vogelrichtlijn aangewezen en is 4.966 ha onder de Habitatrichtlijn aangewezen. De (voormalige) beschermde natuurmonumenten hebben een gezamenlijke oppervlakte van 82 ha. Deze cijfers betreffen bruto-oppervlakten omdat bij de berekening geen rekening is gehouden met niet op de kaart, tekstueel uitgesloten delen (zie paragraaf 3.4).

3.4 Toelichting bij de kaart en uitgesloten delen

De begrenzing van het Natura 2000-gebied is aangegeven op de bij de aanwijzing behorende kaart. Voor zover van toepassing is daarbij onderscheid gemaakt tussen de begrenzingen van Habitatrichtlijngebied, Vogelrichtlijngebied en (voormalige) natuurmonumenten. Daar waar de kaart en de nota van toelichting, bijvoorbeeld om kaart-technische redenen, niet overeenstemmen, is de tekst in deze paragraaf doorslaggevend. In voorkomende gevallen zijn op de kaart ook aangrenzende Natura 2000-gebieden aangegeven. Dit geldt ook voor grensoverschrijdende gebieden in Duitsland en België. Aan de indicatief aangeduide begrenzing van deze gebieden kunnen geen rechten worden ontleend. Voor de begrenzing van deze gebieden wordt verwezen naar de kaarten van de betreffende aangewezen of aangemelde gebieden. In geval van buitenlandse gebieden betreft dit documentatie die door de betreffende deelstaten van Duitsland (Niedersachsen, Nordrhein-Westfalen) en gewesten van België (Vlaanderen en Wallonië) zijn gepubliceerd.

Voor de begrenzing van Natura 2000-gebieden geldt de volgende algemene exclaveringsformule: Bestaande bebouwing, tuinen, erven, verhardingen en hoofdspoorwegen maken geen deel uit van het aangewezen gebied, tenzij daarvan in paragraaf 3.3 is afgeweken. Voor de gebruikte begrippen gelden de volgende definities (voor zover van toepassing in het onderhavige gebied):

- Bebouwing betreft één of meer gebouwen of bouwwerken geen gebouwen zijnde. Gebouw: elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke overdekte geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt. Bouwwerk: elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, welke hetzij direct of indirect met de grond verbonden is hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond.
- Erven zijn de onmiddellijk aan een woning of ander gebouw gelegen, daarbij behorende en daarmee in gebruik zijnde terreinen.
- Tuinen zijn in de onmiddellijke nabijheid van een woning of ander gebouw gelegen intensief onderhouden terreinen beplant met siergewassen en gazons of in gebruik als moestuin die zich duidelijk onderscheiden van de omgeving. Tuinen zijn meestal besloten en omheind middels een afrastering, schutting, muur of haag, of (deels) omgeven door een sloot.
- Verhardingen (van kunstmatige aard) kunnen bijvoorbeeld zijn: wegen, pleinen, parkeervoorzieningen en steenglooingen. Wegen betreffen alle voor het gemotoriseerd verkeer in gebruik zijnde kunstmatig verharde wegen met inbegrip van de daarin liggende bruggen en duikers en de tot die wegen behorende paden en bermen of zijkanten.
- Hoofdspoorwegen betreffen spoorlijnen die zijn opgenomen in het Besluit aanwijzing hoofdspoorwegen (Stb. 2004, nr. 722).

Conform artikel 15 van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken (Stb. 2004, 31) zal het definitieve aanwijzingsbesluit voor wat betreft de kadastrale percelen die geheel of gedeeltelijk binnen het aangewezen gebied zijn

gelegen, in de kadastrale registratie als beperking worden ingeschreven. Kadastrale percelen die over een breedte van minder dan 5 meter overlappen met het aangewezen gebied worden geacht daarvan geen deel uit te maken. Dit betekent dat bij de definitieve aanwijzing aldaar de kadastrale lijn zal worden aangehouden. Hierbij wordt er vanuitgegaan dat de kadastrale lijn een betrouwbare grens vormt tussen verschillende terreintypen voortkomend uit verschillen in grondgebruik (bv. een wegberm langs een graslandperceel).

Met betrekking tot het grensverloop langs hoofdspoorwegen, watergangen, waterkerende dijken en de duinvoet geldt het volgende voor zover van toepassing in het onderhavige gebied:

- Langs hoofdspoorwegen geldt artikel 20 van de Spoorwegwet.
- Waar de buitengrens van een gebied wordt gevormd door een watergang die op de kaart slechts door een enkelvoudige lijn wordt aangegeven, wordt de grens gelegd op de watergrens die, gezien vanuit het gebied, aan de overzijde is gelegen indien dergelijke wateren een ecologisch en/of waterhuishoudkundige eenheid vormen met de aanwezige waterafhankelijke habitattypen en/ of leefgebieden van soorten.
- Waar de buitengrens van een (deelgebied van een) Habitatrichtlijngebied samenvalt met een waterkerende dijk ligt de grens op de buitenkruinlijn (aan de gebiedszijde) tenzij het betreffende dijktaalud geen actuele of potentiële betekenis heeft voor de instandhouding van het gebied.
- In de overige gevallen waar de buitengrens samenvalt met een waterkerende dijk ligt de grens op de teen van de dijk (aan de gebiedszijde).
- De zeewaartse grens van duingebieden loopt langs de duinvoet van het buitenduin. Bij duinaangroei verplaatst de grens zich zeewaarts, bij duinafslag landinwaarts met de duinvoet mee.

4. NATURA 2000-WAARDEN

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt allereerst een opsomming gegeven van de waarden waaraan het gebied zijn betekenis ontleent als Habitatrichtlijngebied en Vogelrichtlijngebied. Wat betreft de aanwijzing als Habitatrichtlijngebied wordt in paragrafen 4.2.1 en 4.2.2 een lijst gegeven van de habitattypen (met vermelding van de aanwezige subtypen) en Habitatrichtlijnsoorten waarvoor het gebied is aangewezen. Paragraaf 4.2.3 vermeldt de vogelsoorten waarvoor het gebied onder de Vogelrichtlijn is aangewezen. Op alle vermelde habitattypen en soorten is een instandhoudingsdoelstelling van toepassing (zie hoofdstuk 5).

Vervolgens wordt in paragraaf 4.3 vermeld welke selectiecriteria op het Habitatrichtlijngebied van toepassing zijn. Tenslotte beschrijft paragraaf 4.4 de verspreiding van habitattypen en soorten binnen het gebied, ter onderbouwing van de gevolgde gebiedsbegrenzing.

4.2 Natura 2000-waarden waarvoor het gebied is aangewezen

4.2.1 Habitatrichtlijn: habitattypen (bijlage I⁵)

Het gebied is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitats opgenomen in bijlage I van de Habitatrichtlijn, waarvoor het gebied een bijdrage levert aan de

⁵ Bijlagen I en II laatstelijk aangepast op 20 november 2006, Richtlijn 2006/105/EG, Pb EG L 363, 20.12.2006, p. 368-405 (zie ook rectificatie PB EG L 80, 21.3.2007, p. 15).

instandhouding op landelijk niveau. Ten behoeve van de nationale uitwerking van de Habitatrichtlijn is een deel van de habitattypen verdeeld in subtypen, vanwege de zeer ruime variatie in fysieke omstandigheden en soortensamenstelling. De namen van de habitattypen en daarvan afgeleide subtypen zullen verder met hun verkorte namen worden aangeduid. In bijlage B.4 zijn alle gebieden vermeld waarvoor de betreffende habitattypen zijn aangemeld. Wijzigingen ten opzichte van de aanmelding als Habitatrichtlijngebied (2003) zijn verklaard in bijlage B.1 van deze Nota van toelichting.

- H3150** Van nature eutrofe meren met vegetatie van het type *Magnopotamion* of *Hydrocharition*
Verkorte naam Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden
- H3270** Rivieren met slikoevers met vegetaties behorend tot het *Chenopodion rubri p.p.* en *Bidention p.p.*
Verkorte naam Slikkige rivieroevers
- H6120** *Kalkminnend grasland op dorre zandbodem
Verkorte naam Stroomdalgraslanden
- H6430** Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones
Verkorte naam Ruigten en zomen
 betreft de subtypen:
H6430A Ruigten en zomen (*moerasspirea*)
H6430C Ruigten en zomen (*droge bosranden*)
- H6510** Laaggelegen schraal hooiland (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)
Verkorte naam Glanshaver- en vossenstaarthooilanden
 betreft het subtype:
H6510A Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (*glanshaver*)
- H91E0** *Bossen op alluviale grond met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
Verkorte naam Vochtige alluviale bossen
 betreft het subtype:
H91E0A Vochtige alluviale bossen (*zachthoutooibossen*)
- H91F0** Gemengde oeverformaties met *Quercus robur*, *Ulmus laevis*, *Fraxinus excelsior* of *Fraxinus angustifolia* langs grote rivieren (*Ulmenion minoris*)
Verkorte naam Droge hardhoutooibossen

4.2.2 Habitatrichtlijn: soorten (bijlage II⁵)

Het gebied is aangewezen voor de volgende soorten opgenomen in bijlage II van de Habitatrichtlijn, waarvoor het gebied een wezenlijke functie in de levenscyclus vervult. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan de instandhouding op landelijk niveau. In bijlage B.4 zijn alle gebieden vermeld waarvoor de betreffende soorten zijn aangemeld. Wijzigingen ten opzichte van de aanmelding als Habitatrichtlijngebied (2003) zijn verklaard in bijlage B.1 van deze Nota van toelichting.

- H1095** Zeeprik (*Petromyzon marinus*)
H1099 Rivierprik (*Lampetra fluviatilis*)

H1102	Elft (<i>Alosa alosa</i>)
H1106	Zalm (<i>Salmo salar</i>)
H1134	Bittervoorn (<i>Rhodeus amarus</i>)
H1145	Grote modderkruiper (<i>Misgurnus fossilis</i>)
H1149	Kleine modderkruiper (<i>Cobitis taenia</i>)
H1163	Rivierdonderpad (<i>Cottus gobio</i>)
H1166	Kamsalamander (<i>Triturus cristatus</i>)
H1318	Meervleermuis (<i>Myotis dasycneme</i>)
H1337	Bever (<i>Castor fiber</i>)

4.2.3 Vogelrichtlijn: vogelsoorten (bijlage I en artikel 4.2)

Het gebied is aangewezen voor de volgende soorten opgenomen in bijlage I van de Vogelrichtlijn⁶:

A021	Roerdomp <i>Botaurus stellaris</i>
A022	Woudaap (<i>Ixobrychus minutes</i>)
A037	Kleine zwaan (<i>Cygnus columbianus</i>)
A038	Wilde zwaan (<i>Cygnus cygnus</i>)
A068	Nonnetje (<i>Mergus albellus</i>)
A119	Porseleinhoen (<i>Porzana porzana</i>)
A122	Kwartelkoning (<i>Crex crex</i>)
A179	Zwarte Stern (<i>Chlidonias niger</i>)
A292	Ijsvogel (<i>Alcedo atthis</i>)
A272	Blauwborst (<i>Luscinia svecica</i>)

Andere geregeld voorkomende trekvogels waarvoor het gebied van betekenis is als broed-, rui- en/of overwinteringsgebied en rustplaatsen in hun trekzones (artikel 4.2):

A004	Dodaars (<i>Tachybaptus ruficollis</i>)
A005	Fuut (<i>Podiceps cristatus</i>)
A017	Aalscholver (<i>Phalacrocorax carbo</i>)
A041	Kolgans (<i>Anser albifrons</i>)
A043	Grauwe Gans (<i>Anser anser</i>)
A050	Smient (<i>Anas penelope</i>)
A051	Krakeend (<i>Anas strepera</i>)
A052	Wintertaling (<i>Anas crecca</i>)
A054	Pijlstaart (<i>Anas acuta</i>)
A056	Slobeend (<i>Anas clypeata</i>)
A059	Tafeleend (<i>Aythya ferina</i>)
A125	Meerkoet (<i>Fulica atra</i>)
A142	Kievit (<i>Vanellus vanellus</i>)
A156	Grutto (<i>Limosa limosa</i>)
A160	Wulp (<i>Numenius arquata</i>)
A249	Oeverzwaluw (<i>Riparia riparia</i>)
A298	Grote karekiet (<i>Acrocephalus arundinaceus</i>)

In bijlage B.4 zijn alle gebieden vermeld waarin de betreffende vogelsoorten zijn opgenomen. Wijzigingen ten opzichte van de aanwijzing als Vogelrichtlijngebied (2000) zijn verklaard in bijlage B.2 van deze Nota van toelichting.

⁶ laatstelijk aangepast op 20 november 2006, Richtlijn 2006/105/EG, Pb EG L 363, 20.12.2006, p. 368-405

4.3 Habitatrichtlijn: selectiecriteria

4.3.1 Habitattypen (bijlage I)

Voor niet-prioritaire habitattypen zijn in de eerste stap van het selectieproces in beginsel de “vijf belangrijkste gebieden” geselecteerd. Voor habitattypen welke verdeeld zijn in subtypen, geldt een aantal van “drie belangrijkste gebieden” per subtype. Voor prioritaire habitattypen⁷ geldt een aantal van “tien belangrijkste gebieden” en voor subtypen van prioritaire habitattypen een aantal van “vijf belangrijkste gebieden” per subtype. Verdeling in subtypen ten behoeve van de selectie is alleen toegepast indien de subtypen een verschillende verspreiding hebben en de beschikbare gegevens verdeling in subtypen toelaten. Voor enkele verspreid over het land voorkomende habitattypen, die in voldoende mate in gebieden zijn vertegenwoordigd die voor andere waarden zijn opgenomen, zijn geen gebieden geselecteerd⁸. De betekenis van het gebied is afgemeten aan de aanwezige oppervlakte en zo nodig ook de representativiteit van het habitatype. In een tweede stap zijn eventueel nog extra gebieden toegevoegd met het oog op landelijke dekking, geografische spreiding en grensoverschrijding⁹ (zie ook bijlage B.3).

4.3.2 Soorten (bijlage II)

Voor niet-prioritaire soorten opgenomen in bijlage II van de Habitatrichtlijn zijn in de eerste stap van het selectieproces in beginsel de “vijf belangrijkste gebieden” geselecteerd. Voor prioritaire soorten⁷ geldt een aantal van “tien belangrijkste gebieden”. Voor enkele verspreid over het land voorkomende soorten, die in voldoende mate in gebieden zijn vertegenwoordigd die voor andere waarden zijn opgenomen, zijn geen gebieden geselecteerd¹⁰. De betekenis van het gebied is afgemeten aan de omvang van de aanwezige populatie. In een tweede stap zijn eventueel nog extra gebieden toegevoegd met het oog op landelijke dekking, geografische spreiding en grensoverschrijding (zie ook bijlage B.3).

4.4 Verspreiding habitattypen¹¹ en soorten in het Habitatrichtlijngebied

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied is bepaald aan de hand van de ligging van habitattypen en leefgebieden van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. De verspreiding van de betreffende habitattypen en soorten binnen het gebied wordt in deze paragraaf globaal beschreven ter onderbouwing van de gevolgde begrenzing. Het is niet bedoeld als een uitputtende beschrijving.

Het habitatype meren met krabbenscheer en fonteinkruiden (H3150) komt verspreid voor. Het gaat om voorkomens met watergentiaan, witte waterlelie en gele plomp en ondergedoken grootbladige fonteinkruiden (binnendijks). De vorm met krabbenscheer is zeldzaam (alleen in Rijnstrangen). Het zwaartepunt van de verspreiding van habitatype slikkige rivieroever (H3270) ligt langs de Waal en vooral in de Erlecomse Waard, een onbekade uiterwaard. Andere belangrijke locaties zijn Millingerwaard (klei- en zandwinputten), Gendtse Polder (Vossengat), Klompenwaard, Lentse Waard en Oude Waal bij Nijmegen. In de Rijnstrangen gaat het om plekken waar klei wordt gewonnen

⁷ In bijlagen I en II van de Habitatrichtlijn en in dit besluit aangeduid met een sterretje.

⁸ Habitattypen waarvoor geen gebieden zijn geselecteerd zijn: slijkgrasvelden (H1320) en ruigten en zomen, *moerasspirea* (H6430A) en ruigten en zomen, *droge bosranden* (H6430C).

⁹ De selectiecriteria zijn verder uitgewerkt in het Verantwoordingsdocument (2003)

¹⁰ Soorten waarvoor geen gebieden zijn geselecteerd zijn: zee prik (H1095), elft (H1102), zalm (1106), bittervoorn (H1134), kleine modderkruiper (H1149) en platte schijfhoren (H4056).

¹¹ vooral ontleend aan Stichting Flora- en Faunawerkgroep Gelderse Poort (2008), Beschermde habitats in het Natura 2000-gebied Gelderse Poort: situatie 2007. [in opdracht Provincie Gelderland]

(zoals Kleine Gelderse Waard) en plaatselijk langs open strangen (Jezuïetenwaai, Oude Waal bij de Bijland).

*Stroomdalgraslanden (H6120) liggen voor een groot deel buitendijks, op oeverwallen en rivierduinen in het winterbed van Waal en Rijn. Ook op enkele oude dijken is stroomdalgrasland aanwezig. Belangrijke deelgebieden met wat grotere aaneengesloten oppervlakten: dijken en percelen in de omgeving van Tolkamer (Bijlanddijk, Helikopterveldje en talud van haven), de Millingerwaard (oeverwallen en rivierduinen), de Klompenwaard (Fort Pannerden en oeverwal), de Erlecomse Waard (oeverwal) en de Bizonbaai (oeverwal). Kleinere voorkomens liggen in de Gendtse Polder, de Bemmelse Polder en de Lentse Waard.

Het habitatype ruigten en zomen, *moerasspirea* (H6430A) komt verspreid door het hele gebied voor, veelal binnendijks maar ook op minder dynamische buitendijkse plekken. Zwaartepunt van het voorkomen ligt aan de randen van binnendijkse plassen en moerassen (oude kleiputten, verlandende strangen, kolken). Belangrijke binnendijks gelegen plekken met dit subtype zijn Rijnstrangen, Groenlanden, Ooijse Graaf en het Meertje. Buitendijks komt het o.a. voor in de Gendtse en Bemmelse Polder, de Kekerdome en Millingerwaard en rond de Oude Waal bij Nijmegen. Ook een ander subtype *droge bosranden* (H6430C) is aanwezig langs randen van en op open plekken in droog hardhoutooibos aanwezig (Colenbrandersbos) en langs bosranden en tussen struweel op droge oeverwallen (Millingerwaard, Erlecomse oeverwal, rond de Bizonbaai).

Glanshaver- en vossenstaarthooilanden, *glanshaver* (H6510A) komen in het gebied voornamelijk voor op hellingen van winterdijken zoals in de Ooijpolder op grote delen van de bandijk van Nijmegen tot Millingen. Op de dijken aan de noordzijde van de Waal komt het ook voor, zij het meer fragmentarisch. De Bijlanddijk is eveneens een goed voorbeeld van dit habitatype. Op kleinere schaal en vaak in mozaïek met andere habitatypen komt het ook voor in lager gelegen delen van de uiterwaarden en op zomerkades in uiterwaarden die agrarisch worden beheerd.

Van het habitatype vochtige alluviale bossen, *zachtthoutooibossen* (H91E0) komen buitendijks langs de Waaltak aaneengesloten complexen voor in de Kekerdome en Millingerwaard en wat kleinere en meer verspreide bossen en bosjes in de Erlecomse Waard, bij de Kaliwaal, de Oude Waal/Stadswaard, in de Gendtse en Bemmelse Polder en de Klompenwaard. Langs de Rijn gaat het vooral om bossen en bosjes in de Lobberdensche Waard. Ook binnendijks zijn *zachtthoutooibossen* aanwezig, met name langs de Rijnstrangen en in de Groenlanden, in de Ooijse Graaf en de Jonkmanshof. Het voorkomen van *droge hardhoutooibossen* (H91F0) is beperkt tot het Colenbrandersbos in de Millingerwaard.

De trekvisser zeepril (H1095), rivierpril (H1099), elft (H1102) en zalm (H1106) zijn in hun voorkomen (doortrek- en opgroeigebied) beperkt tot het zomerbed van de rivier cq. de kribvakken. Ook de rivierdonderpad (H1163) wordt hier aangetroffen maar deze soort komt ook elders langs stenige oevers voor. De andere poldervissen (bittervoorn (H1134), grote modderkruiper (H1145), kleine modderkruiper (H1149))

komen verspreid in het gebied voor waar stilstaand, ondiep water aanwezig is.

De meervleermuis (H1318) gebruikt het gebied als voedselgebied (open wateren).

De kamsalamander (H1166) komt op diverse plekken binnendijks en in de hogere uiterwaarden voor: met name Groenlanden, Oude Waal, Gendtse Polder, Lobberdensche Waard, Rijnstrangen en in de uiterwaarden bij Angeren en Huissen.

Een belangrijke concentratie van de bever (H1337) in de Gelderse Poort ligt in de Millingerwaard, maar de soort komt vrijwel overal in het gebied voor waar *zachtthoutooibos* (H91E0A) aanwezig is.

5 INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN

5.1 Inleiding

Het ecologisch netwerk Natura 2000 moet de betrokken natuurlijke habitats en leefgebieden van soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding behouden of in voorkomend geval herstellen. Onder het begrip “instandhouding” wordt een geheel aan maatregelen verstaan die nodig zijn voor het behoud of herstel van natuurlijke habitats en populaties van wilde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding. Ingevolge artikel 4, vierde lid, Habitatrichtlijn worden bij aanwijzing als Habitatrichtlijngebied “tevens de prioriteiten vast[gesteld] gelet op het belang van de gebieden voor het in een gunstige staat van instandhouding behouden of herstellen van een type natuurlijke habitat [...] of van een soort [...] alsmede voor de coherentie van Natura 2000 en gelet op de voor dat gebied bestaande dreiging van achteruitgang en vernietiging”.

Deze bepaling is in artikel 10a, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 nader uitgewerkt. Op grond van dit artikel bestaat de verplichting om in een aanwijzing doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van leefgebieden van vogelsoorten dan wel doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van natuurlijke habitats of populaties van de in het wild levende dier- en plantensoorten op te nemen. Om die reden zijn voor elk Natura 2000-gebied instandhoudingsdoelstellingen ontwikkeld, waarbij per habitattype en per (vogel)soort is uitgegaan van landelijke doelen en de bijdrage die een gebied redelijkerwijs kan leveren voor het bereiken van een gunstige staat van instandhouding op landelijk niveau. Tevens is daarbij aangegeven welke habitattypen en/of soorten ten koste mogen gaan van andere habitattypen en soorten. Voor een beperkt aantal soorten en habitattypen zijn op basis van artikel 10a, derde lid van de Natuurbeschermingswet 1998 ‘complementaire doelen’ geformuleerd. Het betreft soorten en habitattypen die onder druk staan en waarvoor Nederland in Europees verband een bijzondere verantwoordelijkheid heeft. Dit betekent dat aan een beperkt aantal Vogelrichtlijngebieden Habitatrichtlijndoelen zijn toegekend (en andersom) en dat aan een beperkt aantal Habitatrichtlijngebieden ‘ontwikkeldoelen’ zijn toegekend. Met behulp van deze complementaire doelen is de realisering van de landelijke doelen voldoende gewaarborgd. Deze doelen maken volwaardig onderdeel uit van de aanwijzingsbesluiten, maar de habitattypen en soorten worden niet aangemeld bij de Europese Commissie.

Voor de Natura 2000-gebieden zullen in beheerplannen instandhoudingsmaatregelen worden uitgewerkt die beantwoorden aan de gebiedsspecifieke ecologische vereisten van de betrokken natuurlijke habitats en soorten.

Als verdere invulling van het stellen van prioriteiten zijn voor de acht onderscheiden Natura 2000-landschappen¹², op grond van de daar voorkomende habitattypen en soorten, hun landelijke betekenis van deze waarden binnen het betreffende landschap, de belangrijkste verbeteropgaven en de beïnvloedingsmogelijkheden, kernopgaven geformuleerd. Per landschap omvatten ze de belangrijkste behoud- en herstelopgaven. De kernopgaven stellen prioriteiten (‘richting geven’) en geven overeenkomsten en verschillen tussen en binnen de gebieden aan. Zij hebben in het bijzonder betrekking op habitattypen en soorten die sterk onder druk staan en/of waarvoor Nederland van groot of zeer groot belang is. De kernopgaven worden per Natura 2000-landschap behandeld en opgesomd in hoofdstuk 5 van het Natura 2000-Doelendocument.

¹² Het Natura 2000-landschap van het gebied waarop dit besluit betrekking heeft, staat vermeld in paragraaf 3.2 van deze Nota van toelichting

5.2 Algemene doelen

Behoud en indien van toepassing herstel van:

1. de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van Natura 2000 zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie;
2. de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie, die zijn opgenomen in bijlage I of bijlage II van de Habitatrichtlijn. Dit behelst de benodigde bijdrage van het gebied aan het streven naar een op landelijk niveau gunstige staat van instandhouding voor de habitattypen en de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
3. de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied, inclusief de samenhang van de ecologische structuur en functies van de habitattypen en van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
4. de op het gebied van toepassing zijnde ecologische vereisten van de habitattypen en soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

5.3 Habitatrichtlijn: habitattypen

H3150 Meren met Krabbenscheer en fonteinkruiden

Doel Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het habitatype meren met krabbenscheer en fonteinkruiden komt zowel in goed ontwikkelde als in matig ontwikkelde vorm voor, in het bijzonder in een aantal oude rivierarmen en in kolken en wielen. De goed ontwikkelde vorm (met soorten als groot blaasjeskruid, krabbenscheer en glanzend fonteinkruid) wordt alleen lokaal en over kleine oppervlakten aangetroffen, de matige ontwikkelde vorm (met grote drijfbladplanten als Gele plomp, Witte waterlelie en Watergentiaan) is wijd verspreid aanwezig en plaatselijk over grote oppervlakten. Verbetering kwaliteit van de krabbenscheerbegroeiingen is de belangrijkste opgave voor de Gelderse Poort; goede kansen liggen in de Oude Rijnstrangen.

H3270 Slikkige rivieroever

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Vooral langs de Waal komen op diverse plaatsen goed ontwikkelde voorbeelden van het habitatype slikkige rivieroever voor in een grote verscheidenheid, samenhangend met de hoogteligging in het landschap en het slibgehalte van het substraat. Landelijk verkeert het habitatype in een matig ongunstige staat van instandhouding. In combinatie met ruimte voor de rivier en natuurontwikkeling bestaan mogelijkheden voor uitbreiding oppervlakte van het habitatype slikkige rivieroever.

H6120 *Stroomdalgraslanden

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting De Gelderse Poort herbergt thans enkele fraaie voorbeelden van het habitatype stroomdalgraslanden, dat internationaal van zeer groot belang is en tegelijkertijd in Nederland in een zeer ongunstige staat van instandhouding verkeert. Het type is zowel op dijken aanwezig (voorbeeld bij Byland) als op stroomruggen. Ook komt plaatselijk een pionievorm voor, een relatief grote oppervlakte (onder andere Millingerwaard). Het gebied heeft goede mogelijkheden voor uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

H6430 Ruigten en zomen

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit ruigten en zomen, *moerasspirea* (subtype A) en ruigten en zomen, *droge bosranden* (subtype C).

Toelichting Het habitatype komt verspreid in het gebied voor, zowel in de vorm van het ruigten en zomen, *moerasspirea* (subtype A) als in de vorm van ruigten en zomen, *droge bosranden* (subtype C). Op sommige locaties bestaan de begroeiingen van het habitatype ruigten en zomen, *moerasspirea* (subtype A) uit plantengemeenschappen met de zeldzame soort moeraswolfsmelk. Het tweede subtype, dat slechts in een beperkt aantal Natura 2000-gebieden voorkomt, omvat plaatselijk, zoals in het Colenbrandersbos bij Millingen aan de Rijn, zeldzame soorten als knolribzaad en rivierkruiskruid. Deze begroeiingen zijn te beschouwen als voorposten van Midden-Europese droge ruigten.

H6510 Glanshaver- en vossenstaarthooilanden

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit glanshaver- en vossenstaarthooilanden, *glanshaver* (subtype A).

Toelichting De Gelderse Poort herbergt enkele van de meest uitgestrekte en fraaiste voorbeelden van glanshaverhooilanden in ons land, in het bijzonder op dijken. Klassiek is de begroeiing van de Bylanddijk met veel veldsalie, terwijl bijvoorbeeld op de Waaldijk ten westen van Kekerdijk over een afstand van verscheidene kilometers, begroeiingen met een dominantie van groot streepzaad voorkomen. Mogelijkheden voor uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit van het habitatype glanshaver- en vossenstaarthooilanden, *glanshaver* (subtype A) zijn op meerdere locaties aanwezig.

H91E0 *Vochtige alluviale bossen

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige alluviale bossen, *zachtthoutooibossen* (subtype A).

Toelichting De Gelderse Poort omvat enkele van de beste voorbeelden van wilgenbossen (*zachtthoutooibossen* (subtype A)) in ons land, zowel buitendijks als binnendijks (zoals in de Groenlanden bij Ooij). Het gebied levert samen met de Biesbosch de relatief grootste bijdrage voor dit subtype. Uitbreiding is mogelijk in geplande natuurontwikkelingsgebieden. Uitbreiding kan plaatsvinden in luwe delen van de rivier, waar bosontwikkeling geen versterkte opstuwing van het water veroorzaakt.

H91F0 Droge hardhoutooibossen

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het Colenbrandersbos op de zuidelijke oever van de Waal ten oosten van Millingen aan de Rijn is één van de weinige voorbeelden van het habitatype Droge hardhoutooibossen in ons land. Uitbreiding is mogelijk in de directe omgeving van dit bos (in de Millingerwaard) en op andere hoge delen van de uiterwaarden. De uitbreidingsmogelijkheden zijn echter beperkt aangezien uitbreiding oppervlakte van *stroomdalgraslanden (H6120) ook aan hooggelegen delen van de uiterwaarden is gebonden. Kwaliteitsverbetering van de droge hardhoutooibossen kan plaatsvinden door de ontwikkeling van een meer natuurlijke samenstelling van de boomlaag. Uitbreiding kan plaatsvinden in luwe delen van de rivier, waar bosontwikkeling geen versterkte opstuwing van het water veroorzaakt.

5.4 Habitatrichtlijn: soorten

H1095 Zeeprik

Doel Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.

Toelichting Gelderse Poort is als doortrekgebied van groot belang en als opgroeigebied van vermoedelijk groot belang. Uitbreiding van de populatie kan tot stand komen door verbetering van de functie van het gebied als opgroeigebied.

H1099 Rivierprik

Doel Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.

Toelichting Gelderse Poort is als opgroei- en doortrekgebied van vermoedelijk gemiddeld belang. Uitbreiding van de populatie kan tot stand komen door verbetering van de functie van het gebied als opgroeigebied.

H1102 Elft

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.

Toelichting De Gelderse poort is als doortrekgebied voor de elft van groot (potentieel) belang. Vroeger bevonden zich paaipopulatie bovenstrooms (buiten Nederland). Er zijn concrete aanwijzingen dat in de Boven-Rijn (D) nog een kleine populatie voorkomt. In dit gebied zijn geen herstelmaatregelen noodzakelijk. Uitbreiding van de populatie kan tot stand komen door het elders verbeteren van de doorgang in de trekroute.

H1106 Zalm

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.

Toelichting De Gelderse poort is als doortrekgebied voor de zalm van groot belang. In dit gebied zijn geen herstelmaatregelen noodzakelijk. Uitbreiding van de populatie kan tot stand komen door het elders verbeteren van de doorgang in de trekroute.

H1134 Bittervoorn

Doel Behoud verspreiding, omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting In de Gelderse Poort komt de bittervoorn, zowel binnendijks als buitendijks voor. Binnen het Natura 2000-landschap rivierengebied levert het gebied Gelderse Poort een relatief grote bijdrage. De bittervoorn verkeert landelijk gezien in een matig ongunstige staat van instandhouding.

H1145 Grote modderkruiper

Doel Uitbreiding verspreiding, omvang leefgebied en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.

Toelichting Het betreft een wijdverspreide soort, die slechts voor een beperkt deel binnen de Habitatrichtlijngebieden voorkomt. Landelijk gezien verkeert de grote modderkruiper in een matig ongunstige staat van instandhouding. In het doel op landelijk niveau is aangegeven dat het van belang is dat in het rivierengebied meer leefgebied in de vorm van jonge verlandingsstadia in laagdynamische situaties komen. Binnen het gebied Gelderse Poort bestaan onder andere binnendijks mogelijkheden.

H1149 Kleine modderkruiper

Doel Behoud verspreiding, omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting De kleine modderkruiper verkeert landelijk in een gunstige staat van instandhouding. De soort komt in Nederland algemeen en wijd verspreid voor.

H1163 Rivierdonderpad

Doel Behoud verspreiding, omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting Het betreft een wijd verspreide soort, die slechts voor een beperkt deel binnen de Habitatrichtlijngebieden voorkomt en waarvoor het rivierengebied relatief belangrijk is.

H1166 Kamsalamander

Doel Behoud verspreiding, omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting De kamsalamander komt verspreid over het hele gebied voor op locaties die niet frequent overstroomd. Het betreft hier en daar grote populaties. De Gelderse Poort is voor de kamsalamander dan ook één van de belangrijkste Natura 2000-gebieden binnen het Rivierengebied en één van de belangrijkste leefgebieden in Nederland. De verbindingen met de populaties langs de Waal, Neder-Rijn en IJssel zijn belangrijk.

H1318 Meervleermuis

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting Het betreft foerageergebied van kolonies meervleermuizen buiten het gebied. Waarschijnlijk gaat het om het belangrijkste pleistergebied voor meervleermuizen op weg naar of van winterverblijven in Midden-Duitsland.

H1337 Bever

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.

Toelichting De Gelderse Poort betreft één van de drie kerngebieden van de Bever in ons land, waar de bever zich na de herintroductie heeft weten te vestigen en uit te breiden. Momenteel omvat de populatie van de soort (waarvan de landelijke staat van instandhouding als matig ongunstig is beoordeeld) in het gebied ruim 80 dieren, naar verwachting kan deze populatie nog doorgroeien tot meer dan 100 bevers.

5.5 Vogelrichtlijn: broedvogels**A004 Dodaars**

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 40 paren.

Toelichting Het populatieniveau dodaarzen beweegt zich al decennia lang tussen 23 en 61 paren. Het aantal paren is sterk afhankelijk van de voorjaarswaterstand (deze dient in het voorjaar voldoende hoog te zijn). In de meeste jaren wordt het niveau voor een sleutelpopulatie wel gehaald. Gemiddeld werden in de periode 1999-2003 40 paren geteld; maximaal 61 paren in 2000. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende. Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

A017 Aalscholver

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 230 paren.

Toelichting Al in de periode 1931-1966 waren er kolonies aalscholvers in de Bijland en de Rijnstrangen (maximaal enkele tientallen broedparen). Daarna ontbrak de soort tot de hervestiging in 1984 in de Lobberdensche Waard. Deze kolonie groeide aanvankelijk snel tot een maximum van 308 nesten in 1996. Sindsdien worden jaarlijks 200 - 240 paren geteld, met een opvallende uitschieter omlaag met 145 paren in 2003. Gemiddeld over de periode 1999-2003 zijn 230 paren geteld. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende. Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

A021 Roerdomp

Doel Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 20 paren.

Toelichting De roerdomp is van oudsher een wijd verspreide broedvogel van rietmoerassen in de Gelderse Poort, met name in de deelgebieden Rijnstrangen en Ooijpolder; in 1976 werden 47 paren geteld. Een sterke terugval in de populatie trad op na de strenge winter in 1978-79 (met name in de Ooijpolder) en vanaf begin jaren negentig (Rijnstrangen). In de periode 1999-2003 waren jaarlijks 4-9 paren aanwezig. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is uitbreiding van de populatie noodzakelijk. Het gebied kan voldoende draagdracht gaan leveren voor een sleutelpopulatie.

A022 Woudaap

Doel Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 20 paren.

Toelichting De woudaap is van oudsher een wijd verspreide broedvogel van rietmoerassen in de Gelderse Poort, met name in de deelgebieden Rijnstrangen en Ooijpolder. Halverwege de jaren zeventig werden circa 16 paren geteld. Daarna volgde een sterke terugval. In de periode 1999-2003 waren 0-4 paren aanwezig. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is uitbreiding van de populatie noodzakelijk. Het gebied kan voldoende draagdracht gaan leveren voor een sleutelpopulatie.

A119 Porseleinhoen

Doel Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 10 paren.

Toelichting Van oudsher vormen de uiterwaarden van de grote rivieren een belangrijk broedgebied voor het porseleinhoen, met sterk wisselende aantallen. Essentieel is de waterstand in mei – juni. Bij omvangrijke inundaties in deze periode vestigen zich in de Gelderse Poort ten minste 10 paren (maximum 14 paren in 1983). In droge voorjaren kan de soort geheel ontbreken zoals in 1990, 1995, 1998 en 2003. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is uitbreiding van de populatie noodzakelijk. Het genoemde aantal paren heeft betrekking op gunstige jaren. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een zelfstandige sleutelpopulatie, maar kan in gunstige jaren wel bijdragen aan de draagkracht in de regio grote rivieren ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A122 Kwartelkoning

Doel Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 40 paren.

Toelichting De rijk gestructureerde hooilanden en ruigten in de rivieruiterwaarden vormen een belangrijk broedgebied van de Kwartelkoning in Nederland. Het afgelopen decennium is de Gelderse Poort daarvan een belangrijk deelgebied (1993-1997 gemiddeld 5 en 1999-2003 17 paren met maximaal 29 in 2000 en 2003). Het gebied kan voldoende draagdracht gaan leveren voor een sleutelpopulatie.

A197 Zwarte stern

Doel Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 150 paren.

Toelichting Van oudsher bevonden de nestplaatsen van de zwarte sterns zich in krabbenscheerbegroeiingen (Rijnstrangen) en op andere drijvende delen van waterplanten in uiterwaardplassen (vooral wortelstokken van gele plomp). Door het afnemen van geschikte nestplaatsen namen de aantallen af tot een minimum van 16 in 1976 (een zeer droog jaar). Na het aanbieden van nestvlotjes (vanaf 1977 in de Ooijpolder en vanaf 1989 in de Rijnstrangen) nam de populatie snel toe. Momenteel worden jaarlijks 200 vlotjes uitgelegd waarop 125-163 paren tot broeden komen (gemiddeld 130 in de periode 1999-2003). Daarmee lijkt de nestgelegenheid niet meer beperkend te zijn, al is het herstel van de oorspronkelijke nestgelegenheid gewenst, maar is de kwaliteit van de voedselvoorziening een beperkende factor. De Gelderse Poort levert, tesamen met de Wieden, als broedgebied de grootste bijdrage van Nederland. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is uitbreiding van de populatie noodzakelijk. Het gebied levert voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

A229 IJsvogel

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 10 paren.

Toelichting Steile oeverkanten in klei- en zandwinplassen bieden in recente jaren geschikte broedplekken voor de IJsvogel. Na strenge winters kan de soort geheel ontbreken, maar na een reeks zachte winters komen ten minste 10 paren tot broeden (bijvoorbeeld 2002 en 2003 16 en 21 paren). Gemiddeld over de periode 1999-2003 zijn 13 paren geteld. De soort vertoont, ondanks deze fluctuaties, een duidelijke toename. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een zelfstandige sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio grote rivieren ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A249 Oeverzwaluw

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 420 paren.

Toelichting Steile oeverkanten in zandwinplassen bieden in recente jaren geschikte broedplekken voor de oeverzwaluw. Het aantal getelde paren fluctueerde het afgelopen decennium rond een gemiddelde van ruim 400 paren met een maximum van 574 paren in 1996 en een minimum van 153 in 1994.

Gemiddeld over de periode 1999-2003 zijn 420 paren geteld. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende. Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

A272 Blauwborst

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 80 paren.

Toelichting In de jaren zeventig was de blauwborst een schaarse broedvogel met 15-20 paren. Vervolgens daalde de stand sterk waarop de blauwborst vermoedelijk zelfs een jaar volledig ontbrak (1989). Hierna vond hervestiging plaats, met als motor de sterke toename vanaf halverwege de jaren zeventig in de twee Nederlandse brongebieden: de Biesbosch en Zuid-Flevoland. Met enige vertraging vond vanaf begin jaren negentig dan de herkolonisatie van de Gelderse Poort plaats tot een niveau van tegen de 100 paren (maximaal 128 paren in 1998). Gemiddeld over de periode 1999-2003 zijn 75 paren geteld. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende. Het gebied levert voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

A298 Grote karekiet

Doel Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 40 paren.

Toelichting Eind jaren zestig broedden jaarlijks nog ten minste 100 paren grote karekieten in de Gelderse Poort. De populatie in de Rijnstangen floreerde nog tot in de jaren negentig met ten minste 50 paren in 1991. Daarna trad ook hier een snelle afname op door het verdwijnen van vitale rietvegetaties. In 2003 werden 7 paren vastgesteld. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is uitbreiding van de populatie noodzakelijk. Het gebied kan voldoende draagkracht gaan leveren voor een sleutelpopulatie.

5.6 Vogelrichtlijn: niet-broedvogels

A005 Fuut

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 180 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Het gebied heeft voor de fuut onder andere een functie als foerageergebied. Sinds begin jaren tachtig is de populatie toegenomen. Behoud van de huidige situatie is voldoende, de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding heeft vooral betrekking op de situatie in het IJsselmeergebied.

A017 Aalscholver

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 320 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Het gebied heeft voor de aalscholver onder andere een functie als foerageergebied en als slaapplek. De draagkrachtschatting heeft betrekking op de foerageerfunctie. In de jaren tachtig is de populatie sterk toegenomen, met een piek rond 1990 en daarna fluctuerend op een wat lager niveau. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

A037 Kleine zwaan

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 3 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Het heeft voor de kleine zwaan onder andere een functie als foerageergebied. Het aantalsverloop vertoonde een optimum in begin jaren tachtig, daarna een afname. Er is geen herstelopgave van toepassing vanwege de beperkte betekenis van het gebied voor deze soort.

A038 Wilde zwaan

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 2 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Het gebied heeft voor de wilde zwaan onder andere een functie als foerageergebied. Het aantalsverloop vertoonde een optimum in de tweede helft van de jaren tachtig, daarna een afname. Behoud van de huidige situatie is voldoende, op landelijk niveau is geen herstelopgave geformuleerd.

A041 Kolgans

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 10.600 vogels (seizoensgemiddelde). Achteruitgang in omvang foerageergebied met maximaal 14% is toegestaan, ten gunste van habitattypen H3270 slikkige rivieroever, H6120 stroomdalgraslanden, H6510 glanshaver- en vossenstaarthooilanden, H91E0 vochtige alluviale bossen of H91F0 droge hardhoutooibossen of de broedvogelsoorten A119 porseleinhoen of A122 kwartelkoning.

Toelichting Aantallen kolangen zijn van nationale en internationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort onder andere een functie als foerageergebied en als slaapplek. Sinds begin jaren tachtig is de populatie sterk toegenomen. Binnen het Natura 2000-netwerk levert dit gebied, na de Uiterwaarden IJssel de grootste bijdrage als foerageergebied. In de periode 1999/2000-2003/2004 foerageerden gemiddeld ongeveer 4,8% van de Nederlandse vogels in het gebied (gecorrigeerd voor het geschatte aandeel buiten het Natura 2000-netwerk). In het gebied is onvoldoende ruimte aanwezig om zowel de instandhoudingsdoelstellingen voor de kolgans als voor de genoemde habitattypen of broedvogelsoorten te realiseren. Vanwege deze onverenigbaarheid wordt prioriteit gegeven aan de realisering van de instandhoudingsdoelstellingen voor vermelde habitattypen en broedvogelsoorten ten opzichte van de Kolgans. Achteruitgang van de omvang van het foerageergebied is alleen toegestaan wanneer er sprake is van een directe relatie met de instandhoudingsdoelstelling van de vermelde habitattypen en broedvogelsoorten.

A043 Grauwe gans

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 2.500 vogels (seizoensgemiddelde). Achteruitgang in omvang foerageergebied met maximaal 14% is toegestaan, ten gunste van habitattypen H3270 slikkige rivieroever, H6120 stroomdalgraslanden, H6510 glanshaver- en vossenstaarthooilanden, H91E0 vochtige alluviale bossen of H91F0 droge hardhoutooibossen of de broedvogelsoorten A119 porseleinhoen of A122 kwartelkoning.

Toelichting Aantallen grauwe ganzen zijn van nationale en internationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort onder andere een functie als foerageergebied en als slaappleats. Sinds begin jaren negentig is de populatie sterk toegenomen. Binnen het Natura 2000-netwerk is dit gebied van middelgrote betekenis, in de periode 1999/2000-2003/2004 foerageerden gemiddeld ongeveer 2,8% van de Nederlandse vogels in het gebied (gecorrigeerd voor het geschatte aandeel buiten het Natura 2000-netwerk). In het gebied is onvoldoende ruimte aanwezig om zowel de instandhoudingsdoelstellingen voor de grauwe gans als voor de genoemde habitattypen of broedvogelsoorten te realiseren. Vanwege deze onverenigbaarheid wordt prioriteit gegeven aan de realisering van de instandhoudingsdoelstellingen voor vermelde habitattypen en broedvogelsoorten ten opzichte van de grauwe gans. Achteruitgang van de omvang van het foerageergebied is alleen toegestaan wanneer er sprake is van een directe relatie met de instandhoudingsdoelstelling van de vermelde habitattypen en broedvogelsoorten.

A050 Smient

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 2.600 vogels (seizoensgemiddelde). Achteruitgang in omvang foerageergebied met maximaal 14% is toegestaan, ten gunste van habitattypen H3270 slikkige rivieroever, H6120 stroomdalgraslanden, H6510 glanshaver- en vossenstaarthooilanden, H91E0 vochtige alluviale bossen of H91F0 droge hardhoutooibossen of broedvogelsoorten A119 porseleinhoen of A122 kwartelkoning.

Toelichting Het gebied heeft voor de smient onder andere een functie als slaappleats en als foerageergebied. Sinds begin jaren tachtig is de populatie sterk toegenomen. Binnen het Natura 2000-netwerk is dit gebied van middelgrote betekenis, in de periode 1999/2000-2003/2004 foerageerden gemiddeld ongeveer 0,6% van de Nederlandse vogels in het gebied (gecorrigeerd voor het geschatte aandeel buiten het Natura 2000-netwerk). In het gebied is onvoldoende ruimte aanwezig om zowel de instandhoudingsdoelstellingen voor de smient als voor de genoemde habitattypen of broedvogelsoorten te realiseren. Vanwege deze onverenigbaarheid wordt prioriteit gegeven aan de realisering van de instandhoudingsdoelstellingen voor vermelde habitattypen en broedvogelsoorten ten opzichte van de smient. Achteruitgang van de omvang van het foerageergebied is alleen toegestaan wanneer er sprake is van een directe relatie met de instandhoudingsdoelstellingen van de vermelde habitattypen en broedvogelsoorten.

A051 Krakeend

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 140 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Het gebied heeft voor de krakeend onder andere een functie als foerageergebied. Sinds begin jaren negentig is de populatie sterk toegenomen. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

A052 Wintertaling

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 410 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Het gebied heeft voor de wintertaling onder andere een functie als foerageergebied. Aantallen fluctueren (gerelateerd aan strenge winters), er is geen duidelijke trend. Behoud van de huidige situatie is voldoende, op landelijk niveau is geen herstelopgave geformuleerd.

A054 Pijlstaart

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 40 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Het gebied heeft voor de pijlstaart onder andere een functie als foerageergebied. Tot 1985 is de populatie afgenomen, daarna fluctuerend met een licht positieve tendens. Behoud van de huidige situatie is voldoende, op landelijk niveau is geen herstelopgave geformuleerd.

A056 Slobeend

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 170 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Aantallen slobenden zijn van internationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort onder andere een functie als foerageergebied. Aantallen fluctueren (gerelateerd aan strenge winters), er is geen duidelijke trend. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

A059 Tafeleend

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 250 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Het gebied heeft voor de tafeleend onder andere een functie als foerageergebied. Het aantalsverloop vertoont een lichte afname, net als elders in het Natura 2000-landschap rivierengebied, waarschijnlijk in samenhang met een toename in de randmeren. Behoud van de huidige situatie is voldoende, de waarschijnlijke oorzaak van de afname is niet gelegen in dit gebied.

A068 Nonnetje

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 10 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Het gebied heeft voor het nonnetje onder andere een functie als foerageergebied. Ondanks grote fluctuaties in aantallen is zowel op lange termijn als recent, een significant negatieve trend waarneembaar. Behoud van de huidige situatie is voldoende, de waarschijnlijke oorzaak van de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding is niet gelegen in dit gebied.

A125 Meerkoet

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 2.000 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Het gebied heeft voor de meerkoet onder andere een functie als foerageergebied. Het aantalsverloop vertoonde een optimum rond begin jaren tachtig en daarna een afname. Behoud van de huidige situatie is voldoende, op landelijk niveau is geen herstelopgave geformuleerd.

A142 Kievit

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 2.500 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Het gebied heeft voor de kievit onder andere een functie als foerageergebied en als slaappleats. Aantallen waren aanvankelijk fluctuerend, maar zijn in de jaren negentig afgenomen. Behoud van de huidige situatie is voldoende, op landelijk niveau is geen herstelopgave geformuleerd.

A156 Grutto

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 70 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Het gebied heeft voor de grutto onder andere een functie als foerageergebied. Aantallen zijn sterk fluctuerend, maar met een significante negatieve trend, zowel op lange termijn als recent. Behoud van de huidige situatie is voldoende daar de oorzaak van de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding wordt veroorzaakt door ontwikkelingen in de omstandigheden voor broedvogels.

A160 Wulp

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 360 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Het gebied heeft voor de wulp onder andere een functie als foerageergebied en als slaappleats. In de jaren tachtig is de populatie toegenomen, daarna fluctuerend zonder duidelijke trend. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

5.6 Beschermdenatuurmonumenten

Het Natura 2000-gebied omvat één of meer beschermde natuurmonumenten (zie paragrafen 2.1 en 3.3). Ingevolge artikel 15a, derde lid, Natuurbeschermingswet 1998 heeft de Natura 2000-opgave voor dat deel van het gebied, dat zijn status als beschermd natuurmonument heeft verloren, mede betrekking op de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied zoals bepaald in het van rechtswege vervallen besluit. Voor zover deze doelstellingen Natura 2000-waarden betreffen, maken deze deel uit van de in voorgaande paragrafen opgenomen instandhoudingsdoelstellingen. Indien de doelstellingen geen Natura 2000-waarden betreffen, houden deze doelstellingen, zoals de bescherming van het natuurschoon, hun zelfstandige betekenis. In een aantal gevallen is het niet mogelijk om zowel de doelen die voortkomen uit de aanwijzing als beschermd natuurmonument als de Natura 2000-doelstellingen te bereiken (bijvoorbeeld omdat dat om tegenstrijdig beheer vraagt). In deze gevallen hebben de Natura 2000-doelen, voorrang om de Europeesrechtelijke verplichtingen na te komen.

In een handreiking zal voor elk gebied expliciet worden toegelicht hoe de doelen (cq. natuurwetenschappelijke betekenis en landschappelijke waarden) van beschermde natuurmonumenten en de Natura-2000 doelen zich tot elkaar verhouden. In het beheerplan zullen deze doelen, net als die van Natura 2000 in ruimte en tijd worden uitgewerkt. Dan wordt ook uitgewerkt waar achteruitgang van het natuurschoon en de natuurwetenschappelijke betekenis is toegestaan ten gunste van Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen. De van rechtswege vervallen besluiten zijn ter informatie in een Appendix bij dit besluit gevoegd.

Toelichting op wijzigingen Natura 2000-waarden, op selectie als Habitatrichtlijngebied en op toewijzing van instandhoudingsdoelstellingen

- B1. Wijzigingen in habitattypen en soorten ten opzichte van aanmelding als Habitatrichtlijngebied (paragraaf 4.2.1 en 4.2.2)
- B2. Wijzigingen in vogelsoorten ten opzichte van eerdere aanwijzing als Vogelrichtlijngebied (paragraaf 4.2.3)
- B3. Toepassing selectiecriteria Habitatrichtlijngebieden (paragraaf 4.3)
- B4. Toewijzing instandhoudingsdoelstellingen (hoofdstuk 5)

B1. Wijzigingen in habitattypen en soorten ten opzichte van aanmelding als Habitatrichtlijngebied

- Ten opzichte van de oorspronkelijke aanmelding (2003) wordt het gebied niet aangewezen voor de nauwe korfslak (H1014) omdat de aanmelding blijkt te zijn gebaseerd op verouderde gegevens. Ondanks gerichte inventarisaties is de soort er recent niet meer op de oude vindplaats teruggevonden.

B2. Wijzigingen in vogelsoorten ten opzichte van eerdere aanwijzing als Vogelrichtlijngebied

De vogelsoorten waarvoor het gebied in 2000 is aangewezen, zijn ontleend aan SOVON (2000)¹³. De criteria die daarin zijn opgenomen zijn ontleend aan de Nota van Antwoord Vogelrichtlijn 2000¹⁴. Voor eventuele aanpassing van de betreffende vogelsoorten is gebruik gemaakt van SOVON & CBS (2005)¹⁵ waarin de ontwikkeling van vogelaantallen in de laatste decennia is beschreven. Dit rapport heeft ten grondslag gelegen aan de formulering van de instandhoudingsdoelstellingen voor de Vogelrichtlijnsoorten. In bijlage 1 van dit rapport zijn de verschillen aangegeven tussen de soortenlijsten per gebied die in beide rapporten zijn opgenomen.

- In aanvulling op de oorspronkelijke aanwijzing van maart 2000 is één vogelsoort van bijlage I aan het gebied toegevoegd: woudaap (A022). Deze soort was niet opgenomen door gebrek aan gegevens. Uit recente data blijkt dat het gebied van betekenis is voor de landelijke staat van instandhouding van deze soort als broedvogel.
- In vergelijking met de oorspronkelijke aanwijzing van maart 2000 zijn drie vogelsoorten van bijlage I niet meer opgenomen: grote zilverreiger (A027), visarend (A094) en slechtvalk (A103). Op grond van nieuwe kennis over aantallen, verspreiding en populatieomvang zijn voor deze soorten alleen instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd voor de vijf gebieden met de grootste landelijke bijdrage. Dit gebied valt daarbuiten en is slechts van geringe betekenis voor de landelijke staat van instandhouding van de soorten als niet-broedvogel.
- Hetzelfde geldt voor twee vogelsoorten zoals bedoeld in artikel 4.2 van de Vogelrichtlijn: toendrarietgans (A039) en taigarietgans (A039)¹⁶. Gebied is van marginale betekenis voor de landelijke staat van instandhouding van deze soorten als niet-broedvogel door afname van de relatieve bijdrage, en er is geen landelijke verbeteropgave.

¹³ Belangrijke vogelgebieden in Nederland 1993-97. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

¹⁴ Nota van Antwoord Vogelrichtlijn (2000), bijlage 1, Selectiecriteria en methode van begrenzing

¹⁵ Trends van vogelaantallen in het Nederlandse Natura 2000 netwerk. Centraal Bureau voor de Statistiek & SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

¹⁶ In het oorspronkelijke Vogelrichtlijnbesluit is naar de Rietgans verwezen als vogelsoort

B3. Toepassing selectiecriteria Habitatrichtlijngebieden

H1145 Grote modderkruiper

Deze soort heeft een beperkte verspreiding in de Natura 2000-landschappen Meren en Moerassen - regio Noord en het Natura 2000-landschap Rivierengebied en een aantal andere locaties; met name in het Natura 2000-landschap Beekdalen zoals Drentsche Aa-gebied (025), en Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek (132). Over omvang van de populaties is weinig bekend. Voor de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden zijn de volgende gebieden als “vijf belangrijkste” geselecteerd: Oldematen & Veerslootlanden (037), Buurserzand & Haaksbergerveen (053), Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem (071), Zouweboezem (105) en Biesbosch (112). Deze gebiedenselectie is gebaseerd op een verspreidingsanalyse¹⁷ hetgeen heeft geresulteerd in een lijst van 15 kernleefgebieden met verspreidingsconcentraties¹⁸. Hieruit zijn bovengenoemde vijf gebieden geselecteerd als duidelijke herkenbare en topografische begrensde landschappelijke eenheden bestaande uit een polderslotencomplex (037) in het Natura 2000-landschap Meren en Moerassen, een gebied in het Natura 2000-landschap Hoogvenen (053) en binnen het Natura 2000-landschap Rivierengebied: geïsoleerde boezemwateren (071 en 105) en een killenstelsel (112).

Ten behoeve van het bereiken van voldoende geografische spreiding waren hier nog de volgende gebieden aan toegevoegd: Drentsche Aa-gebied (025) (Beekdalen, Noord¹⁹), Gelderse Poort (Rivierengebied) (067) en Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder (090) (Meren en Moerassen, boven IJ). Inmiddels wordt het voorkomen boven het IJ betwijfeld²⁰ en is het laatstgenoemde gebied voor de soort komen te vervallen.

H1166 Kamsalamander

Voor de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden zijn de vijf volgende gebieden voor deze soort geselecteerd in verschillende Natura 2000-landschappen¹⁷: Korenburgerveen (061), Drents-Friese Wold & Leggelderveld (027), Landgoederen Oldenzaal (050), Landgoederen Brummen (058), Zuider Lingedijk & Diefdijk Zuid (070). In aanvulling daarop is het gebied Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen (131) (Natura 2000-landschap Hogere Zandgronden, Zuid¹⁹) geselecteerd ten behoeve van de geografische spreiding.

Op grond van de huidige kennis wordt de grootste relatieve bijdrage geleverd door Landgoederen Oldenzaal (050) en Drents-Friese Wold & Leggelderveld (027). Daarnaast herbergen de volgende gebieden relatief grote populaties: Landgoederen Brummen (058), Gelderse Poort (067), Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen (131). Ten behoeve van voldoende geografische spreiding kunnen hieraan nog Zuider Lingedijk & Diefdijk Zuid (070) (Natura 2000-landschap Rivierengebied) en Korenburgerveen (061) (Natura 2000-landschap Hoogvenen) worden toegevoegd.

H1337 Bever

Voor de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden (2003) zijn twee gebieden voor deze soort geselecteerd: Biesbosch (112) en Gelderse Poort (067).

Ook op grond van de meest recente gegevens zijn dit nog steeds de belangrijkste leefgebieden voor deze soort in Nederland waar bijna driekwart van de landelijke populatie voorkomt (2001-2005, gemiddeld 175). Daarmee is voldoende dekking voor de soort binnen Natura 2000 bereikt. Daarnaast zijn in het Natura 2000-landschap Rivierengebied met name langs Waal,

¹⁷ Zollinger R., Creemers R., Spikmans F., (2003) Gegevensvoorziening vis- en amfibiesoorten Annex II Habitatrichtlijn. Overzicht beste leefgebieden Kamsalamander, Grote modderkruiper, Kleine modderkruiper, Bittervoorn en Rivierdonderpad. RAVON, Nijmegen

¹⁸ Exclusief vier mogelijke kernleefgebieden waarover onvoldoende gegevens beschikbaar zijn: de drie noordelijke provincies en het Noordhollandse veenweidegebied.

¹⁹ Voor de selectie is de Natura 2000-landschappen Hogere Zandgronden/ Beekdalen ingedeeld in drie regio's: Noord (Groningen, Friesland, Drenthe), Midden (Gelderland, Twente), Zuid (Noord Brabant, Limburg).

²⁰ Van 't Veer & Hoogeboom (2007) Atlas van de Natura 2000 gebieden in Laag Holland. Sine loco.

IJssel en in het stroomgebied van de Maas vestigingen van de bever. Voor het stroomgebied van de Maas zijn betreft het de gebieden: Leudal (147), Swalmdal (148), Roerdal (150) en Maasduinen (145).

H3270 Slikkige rivieroever

Voor de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden (2003) zijn voor dit habitattype dat kenmerkend is voor het Natura 2000-landschap Rivierengebied drie gebieden geselecteerd: Gelderse Poort (067), Biesbosch (112) en Grensmaas (162). Door het onbestendige karakter van deze vegetaties (opschietend op tijdelijk droogvallende slikoever) is het onmogelijk de actuele voorkomens in kwantitatieve zin te duiden. Gebieden met de grootste lengte oevers en de beste kansen voor dit habitattype zijn: Uiterwaarden IJssel (038), Gelderse Poort (067), Haringvliet (109), Biesbosch (112) en Grensmaas (152). Het laatstgenoemde gebied is vooral van belang uit een oogpunt van geografische spreiding.

H6120 *Stroomdalgraslanden

Voor de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden (2003) zijn voor dit prioritaire habitattype zeven gebieden als belangrijkste geselecteerd: Uiterwaarden IJssel (038), Gelderse Poort (067), Uiterwaarden Lek (082) (voorheen: Luistenbuul en Koekoeksche Waard), Biesbosch (112), Oeffelter Meent (141), Zeldersche Driessen (143) en Maasduinen (145). Uit recente gegevens is gebleken dat Uiterwaarden Waal (068) ook een redelijke oppervlakte herbergt. Aan de lijst kunnen nog worden toegevoegd Vecht- en Beneden-Reggegebied (39) en Dinkelland (049) waar een afwijkende vorm voorkomt met als bijzondere soort zwolse anjer. Ten tijde van de selectie in 2003 zijn deze gebieden wel aangemeld voor dit habitattype echter ten onrechte niet toegevoegd aan de selectie²¹. Hiermede behoren vrijwel alle voor dit habitattype aangemelde Habitatrichtlijngebieden tot de “belangrijkste gebieden”.

H6430C Ruigten en zomen, droge bosranden

In het Natura 2000 doelendocument (2006) is dit habitattype in drie subtypen verdeeld (respectievelijk *moerasspirea* (subtype A), harig wilgenroosje en droge bosranden), dit om recht te doen aan de ecologische variatie en gelet op het aanzienlijke verschil in ecologische vereisten. De drie “belangrijkste” gebieden voor het subtype droge bosranden wat betreft oppervlakte en bijzondere soorten zijn: Kennemerduinen-Zuid (88), Gelderse Poort (67) en Geuldal (157).

H91E0A *Vochtige alluviale bossen (*zachthoutooibossen*)

Voor de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden (2003) zijn de vijf volgende gebieden voor dit subtype van het prioritaire habitattype Vochtige alluviale bossen als belangrijkste geselecteerd: Uiterwaarden IJssel (038), Gelderse Poort (067), Oude Maas (108), Hollands Diep (111) en Biesbosch (112).

In deze gebieden komen de grootste oppervlaktes en de mooiste voorbeelden van dit subtype voor (elk van deze gebieden herbergt meer dan 50 ha).

H91F0 Droge hardhoutooibossen

Voor de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden (2003) zijn de drie volgende gebieden voor dit habitattype geselecteerd: Uiterwaarden IJssel (038), Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht (036) en Gelderse Poort (067). Dit habitattype is gebonden aan de oevers van rivieren en komt slechts zeer beperkt in Nederland voor (enkele tientallen ha), is vooral aanwezig op enkele plekken langs de IJssel (Uiterwaarden IJssel, 038) met als belangrijkste plek het Zalkerbos (in totaal ruim 20 ha), Gelderse Poort (067) (met het Colenbranderbos). In het gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht (036) komt het habitattype verspreid voor met goede kwaliteit (o.a. met slangelook en kievitsbloem).

²¹ Vegetaties van zwak tot sterk gebufferde droge rivierduinen. Stroomdalgrasland kan dus ook voorkomen langs kleine rivieren waar vrij kalkarme zanden worden afgezet.

B4. Toewijzing instandhoudingsdoelstellingen

De hier vermelde gebiedsdoelen van de Natura 2000-gebieden die buiten dit aanwijzingsbesluit vallen en waarvan de definitieve besluiten op het moment van vaststelling van onderhavig besluit nog niet zijn vastgesteld, moeten worden beschouwd als ‘indicatieve’ opgaven en kunnen nog aan verandering onderhevig zijn.

In dit onderdeel wordt voor ieder habitatype, habitatsoort, broedvogelsoort en niet-broedvogelsoort waarvoor onderhavig gebied is aangewezen, inzichtelijk gemaakt hoe de landelijke doelstelling is uitgewerkt in de Natura 2000-gebieden. De niet-broedvogelsoorten waarvoor zowel landelijk als in alle gebieden een behoudsopgave is gesteld zijn samengevat in één tabel. Waar in de vogeltabellen wordt geschreven A...b betreft het een broedvogel en waar wordt geschreven A...n betreft het een niet-broedvogel. Regels in cursief betreffen complementaire doelen (toelichting in Natura 2000 Doelendocument, paragraaf 3.3).

Onder iedere tabel wordt de landelijke staat van instandhouding (Svl) van betreffende habitatype of (vogel)soort genoemd. Indien de landelijke doelstelling van betreffende waarde afwijkt van wat kan worden verwacht uit de staat van instandhouding, is dit hier gemotiveerd. Indien de instandhoudingsdoelstelling van onderhavig gebied afwijkt van de landelijke doelstelling dan is dit nader gemotiveerd.

4.1 Habitatrictlijn: habitattypen

Habitatype H3150 – Meren met Krabbenscheer en fonteinkruiden Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit ^a				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
009	Groote Wielen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
010	Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving	behoud	behoud	ontwerpbesluit
013	Alde Feanen	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
018	Rottige Meenthe & Brandemeer	uitbreiding	verbetering	concept-ontwerp
034	Weerribben	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
035	Wieden	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
036	Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
037	Olde Maten & Veerslootslanden	behoud	behoud	ontwerpbesluit
038	Uiterwaarden IJssel	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
067	Gelderse Poort	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
071	Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
074	Zwarte Meer	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
076	Veluwerandmeren	behoud	behoud	ontwerpbesluit
083	Botshol	behoud	behoud	ontwerpbesluit
094	Naardermeer	behoud	behoud	ontwerpbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
130	Langstraat	behoud	behoud	ontwerpbesluit

(a) In het Natura 2000-landschap rivierengebied ligt een speciale opgave voor verbetering verspreiding, uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit van krabbenscheerbegroeiingen en de daaraan gekoppelde fauna.

De staat van instandhouding van het habitatype meren met Krabbenscheer en fonteinkruiden is beoordeeld als ‘matig ongunstig’. De doelstelling voor het gebied Gelderse Poort wijkt op het aspect oppervlakte af van de landelijke doelstelling. Gezien de dynamiek van de rivier is er geen mogelijkheid om de oppervlakte van het habitatype meren met krabbenscheer en fonteinkruiden te laten toenemen.

Habitattype H3270 - Slikkige rivieroeveren				
Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
038	Uiterwaarden IJssel	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
066	Uiterwaarden Neder-Rijn	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
067	Gelderse Poort	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
068	Uiterwaarden Waal	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
071	Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
082	Uiterwaarden Lek	behoud	behoud	ontwerpbesluit
108	Oude Maas	behoud	behoud	ontwerpbesluit
109	Haringvliet	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
112	Biesbosch	behoud	behoud	concept-ontwerp
152	Grensmaas	behoud	verbetering	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding voor het habitattype slikkige rivieroeveren is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als 'matig ongunstig'. De doelstelling van het gebied Gelderse Poort sluit aan bij de landelijke doelstelling.

Habitattype H6120 - Stroomdalgraslanden				
Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
038	Uiterwaarden IJssel	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
049	Dinkelland	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
067	Gelderse Poort	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
068	Uiterwaarden Waal	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
071	Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem	behoud	behoud	ontwerpbesluit
082	Uiterwaarden Lek	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
112	Biesbosch	uitbreiding	behoud	concept-ontwerp
141	Oeffelter Meent	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
143	Zeldersche Driessen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
145	Maasduinen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
148	Swalmdal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
150	Roerdal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van het habitattype stroomdalgraslanden is beoordeeld als 'zeer ongunstig'. De doelstelling van het gebied Gelderse Poort sluit aan bij de landelijke doelstelling.

Habitattype H6430A Ruigten en zomen (<i>moerasspirea</i>)				
Landelijke doelstelling: behoud oppervlakte en behoud kwaliteit				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
010	Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving	behoud	behoud	ontwerpbesluit
034	Weerribben	behoud	behoud	ontwerpbesluit
035	Wieden	behoud	behoud	ontwerpbesluit
036	Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	behoud	behoud	ontwerpbesluit
038	Uiterwaarden IJssel	behoud	behoud	ontwerpbesluit
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	behoud	behoud	ontwerpbesluit
067	Gelderse Poort	behoud	behoud	ontwerpbesluit
070	Zuider Lingedijk & Diefdijk-Zuid	behoud	behoud	concept-ontwerp
072	IJsselmeer	behoud	behoud	ontwerpbesluit
074	Zwarte Meer	behoud	behoud	ontwerpbesluit
083	Botshol	behoud	behoud	ontwerpbesluit

104	Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein	behoud	behoud	ontwerpbesluit
112	Biesbosch	uitbreiding	behoud	concept-ontwerp
152	Grensmaas	behoud	behoud	ontwerpbesluit

De staat van in standhouding van het habitatype ruigten en zomen, *moerasspraea* (subtype A) is beoordeeld als 'gunstig'. De doelstelling van het gebied Gelderse Poort sluit aan bij de landelijke doelstelling.

Habitatype H6430C Ruigten en zomen (<i>droge bosranden</i>) Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
038	Uiterwaarden IJssel	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
067	Gelderse Poort	behoud	behoud	ontwerpbesluit
101	Duinen Goeree & Kwade Hoek	behoud	behoud	besluit
143	Zeldersche Driessen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
153	Bunder- en Elsoërbos	uitbreiding	verbetering	concept-ontwerp
157	Geuldal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
160	Savelsbos	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van het habitatype ruigten en zomen, *droge bosranden* (subtype C) is op alle aspecten beoordeeld als 'matig ongunstig'. De doelstelling van het gebied Gelderse Poort wijkt af van de landelijke doelstelling. De ruimte voor de habitatype kalkminnend grasland op dorre zandbodem (H6120), droge hardhoutooibossen (H91F0) en ruigten en zomen (H6430) is beperkt. In dit gebied is ervoor gekozen uitbreiding van oppervlakte ten doel te stellen voor de habitatypen droge hardhoutooibossen en kalkminnend grasland op dorre zandbodem. Er is daardoor geen ruimte om het habitatype ruigten en zomen in oppervlakte te laten toenemen.

Habitatype H6510A – Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (<i>glanshaver</i>) Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
038	Uiterwaarden IJssel	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
066	Uiterwaarden Neder-Rijn	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
067	Gelderse Poort	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
068	Uiterwaarden Waal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
071	Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
082	Uiterwaarden Lek	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
112	Biesbosch	behoud	behoud	concept-ontwerp
132	Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
141	Oeffelter Meent	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
156	Bemelerberg & Schiepersberg	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
157	Geuldal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
159	Sint Pietersberg & Jekerdal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van het habitatype glanshaver- en vossenstaarthooilanden, *glanshaver* (subtype A) is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als 'matig ongunstig'. De doelstelling van het gebied Gelderse Poort sluit aan bij de landelijke doelstelling.

Habitattype H91E0A – Vochtige alluviale bossen (<i>zachthoutooibossen</i>) Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
038	Uiterwaarden IJssel	behoud	behoud	ontwerpbesluit
067	Gelderse Poort	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
068	Uiterwaarden Waal	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
070	Zuider Lingedijk & Diefdijk-Zuid	behoud ^{a)}	behoud	ontwerpbesluit
071	Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
108	Oude Maas	behoud	behoud	ontwerpbesluit
109	Haringvliet	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
111	Hollands Diep	behoud	behoud	ontwerpbesluit
112	Biesbosch	behoud	verbetering	concept-ontwerp
114	Krammer-Volkerak	uitbreiding	verbetering	concept-ontwerp
152	Grensmaas	behoud	behoud	ontwerpbesluit

(a) Enige achteruitgang in oppervlakte ten gunste van habitattype H7230 Kalkmoerassen is toegestaan.

De staat van instandhouding van het habitattype vochtige alluviale bossen, *zachthoutooibossen* (subtype A) is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als respectievelijk ‘gunstig’ en ‘matig ongunstig’. De doelstelling van het gebied Gelderse Poort sluit aan bij de landelijke doelstelling.

Habitattype H91F0 – Droge hardhoutooibossen Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
036	Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
038	Uiterwaarden IJssel	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
066	<i>Uiterwaarden Neder-Rijn</i>	<i>uitbreiding</i>	<i>verbetering</i>	<i>ontwerpbesluit</i>
067	Gelderse Poort	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
143	Zeldersche Driessen	behoud	behoud	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van het habitattype droge hardhoutooibossen is beoordeeld als ‘zeer ongunstig’. De doelstelling van het gebied Gelderse Poort sluit aan bij de landelijke doelstelling.

4.2. Habitatrichtlijn: soorten

H1095 - Zeeprk Landelijke doelstelling: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied ten behoeve van uitbreiding populatie					
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Doel populatie	Besluit
001	Waddenzee	behoud	behoud	uitbreiding	ontwerpbesluit
007	Noordzeekustzone	behoud	behoud	uitbreiding	ontwerpbesluit
066	<i>Uiterwaarden Neder-Rijn</i>	<i>behoud</i>	<i>verbetering</i>	<i>uitbreiding</i>	<i>ontwerpbesluit</i>
067	Gelderse Poort	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
068	Uiterwaarden Waal	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
109	Haringvliet	behoud	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
111	Hollands Diep	behoud	behoud	uitbreiding	ontwerpbesluit
112	Biesbosch	behoud	behoud	uitbreiding	concept-ontwerp
113	Voordelta	behoud	behoud	uitbreiding	besluit
122	Westerschelde & Saeftinghe	behoud	behoud	uitbreiding	ontwerpbesluit
150	Roerdal	behoud	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van de zeeprk is beoordeeld als 'matig ongunstig'. De doelstelling van het gebied Gelderse Poort sluit aan bij de landelijke doelstelling.

H1099 - Rivierprk					
Landelijke doelstelling: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied ten behoeve van uitbreiding populatie					
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Doel populatie	Besluit
001	Waddenzee	behoud	behoud	uitbreiding	ontwerpbesluit
007	Noordzeekustzone	behoud	behoud	uitbreiding	ontwerpbesluit
025	Drentsche Aa-gebied	behoud	behoud	uitbreiding	concept-ontwerp
066	<i>Uiterwaarden Neder-Rijn</i>	<i>behoud</i>	<i>verbetering</i>	<i>uitbreiding</i>	<i>ontwerpbesluit</i>
067	Gelderse Poort	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
068	Uiterwaarden Waal	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
109	Haringvliet	behoud	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
111	Hollands Diep	behoud	behoud	uitbreiding	ontwerpbesluit
112	Biesbosch	behoud	behoud	uitbreiding	concept-ontwerp
113	Voordelta	behoud	behoud	uitbreiding	besluit
122	Westerschelde & Saeftinghe	behoud	behoud	uitbreiding	ontwerpbesluit
150	Roerdal	behoud	verbetering	behoud	ontwerpbesluit
152	Grensmaas	behoud	behoud	uitbreiding	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van de rivierprk is beoordeeld als 'matig ongunstig'. De doelstelling van het gebied Gelderse Poort sluit aan bij de landelijke doelstelling.

H1102 - Elft					
Landelijke doelstelling: behoud omvang en behoud kwaliteit leefgebied ten behoeve van uitbreiding populatie					
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Doel populatie	Besluit
067	Gelderse Poort	behoud	behoud	uitbreiding	ontwerpbesluit
068	Uiterwaarden Waal	behoud	behoud	uitbreiding	ontwerpbesluit
109	Haringvliet	behoud	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
111	Hollands Diep	behoud	behoud	uitbreiding	ontwerpbesluit
112	Biesbosch	behoud	behoud	uitbreiding	concept-ontwerp
113	Voordelta	behoud	behoud	uitbreiding	besluit

De staat van instandhouding van de elft is beoordeeld als 'zeer ongunstig'. De doelstelling van het gebied Gelderse Poort sluit aan bij de landelijke doelstelling.

H1106 - Zalm					
Landelijke doelstelling: behoud omvang en verbetering kwaliteit leefgebied ten behoeve van uitbreiding populatie					
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	doel populatie	Besluit
067	Gelderse Poort	behoud	behoud	uitbreiding	ontwerpbesluit
068	Uiterwaarden Waal	behoud	behoud	uitbreiding	ontwerpbesluit
109	Haringvliet	behoud	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
111	Hollands Diep	behoud	behoud	uitbreiding	ontwerpbesluit
112	Biesbosch	behoud	behoud	uitbreiding	concept-ontwerp
152	Grensmaas	behoud	behoud	uitbreiding	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van de zalm is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld op respectievelijk 'zeer ongunstig' en 'matig ongunstig'. De doelstelling van het gebied Gelderse Poort wijkt op het aspect kwaliteit af van de landelijke doelstelling, omdat in dit gebied geen maatregelen noodzakelijk zijn ten behoeve van de verbetering van de kwaliteit van het leefgebied van de soort.

H1134 - Bittervoorn					
Landelijke doelstelling: behoud omvang en behoud kwaliteit leefgebied ten behoeve van behoud populatie					
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Doel populatie	Besluit
009	Groote Wielen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
010	Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
013	Alde Feanen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
018	Rottige Meenthe & Brandemeer	behoud	behoud	behoud	concept-ontwerp
025	Drentsche Aa-gebied	behoud ^a	behoud	behoud	concept-ontwerp
034	Weerribben	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
035	Wieden	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
036	Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
037	Olde Maten & Veerslootslanden	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
038	Uiterwaarden IJssel	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
056	Arkemheen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
067	Gelderse Poort	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
070	Zuider Lingedijk & Diefdijk-Zuid	behoud	behoud	behoud	concept-ontwerp
071	Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
083	Botshol	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
089	Eilandspolder	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
090	Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
091	Polder Westzaan	behoud ^b	behoud	behoud	ontwerpbesluit
092	Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
094	Naardermeer	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haack	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
104	Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
105	Zouweboezem	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
109	Haringvliet	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
112	Biesbosch	behoud	behoud	behoud	concept-ontwerp
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
150	Roerdal	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit

(a) Enige achteruitgang in oppervlakte leefgebied ten gunste van habitatype H3260 beken en waterplanten, waterranonkels (subtype A) is toegestaan.

(b) Enige achteruitgang in omvang leefgebied ten gunste van habitatypen H1330 schorren en zilte graslanden of H6430 ruigten en zomen is toegestaan.

De staat van instandhouding van de bittervoorn is op het aspect leefgebied beoordeeld als 'gunstig'. De staat van instandhouding op het aspect populatie is onbekend²². De doelstelling van het gebied Gelderse Poort sluit aan bij de landelijke doelstelling.

²² De beschreven 'staat van instandhouding' wijkt af van de 'staat van instandhouding' zoals gegeven in het Natura 2000 doelendocument (2006). Zie het Natura 2000 profielendocument (2008) voor een nadere uitleg.

H1145 – Grote modderkruiper					
Landelijke doelstelling: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied ten behoeve van uitbreiding populatie					
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Doel populatie	Besluit
013	Alde Feanen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
015	Van Oordt's Mersken	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
016	Wijnjeterper Schar	behoud	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
020	Zuidlaardermeergebied	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
025	Drentsche Aa-gebied	behoud	behoud	behoud	concept-ontwerp
034	Weerribben	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
035	Wieden	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
037	Olde Maten & Veerslootslanden	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
038	Uiterwaarden IJssel	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	uitbreiding	behoud	uitbreiding	ontwerpbesluit
053	Buurserzand & Haaksbergerveen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
056	Arkemheen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
066	Uiterwaarden Neder-Rijn	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
067	Gelderse Poort	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
068	Uiterwaarden Waal	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
070	Zuider Lingedijk & Diefdijk-Zuid	behoud	behoud	behoud	concept-ontwerp
071	Loevestein, Pompeveld & Kornsche Boezem	uitbreiding	verbetering	behoud	ontwerpbesluit
074	Zwarte Meer	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
105	Zouweboezem	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
112	Biesbosch	behoud	behoud	behoud	concept-ontwerp
130	Langstraat	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
132	Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van de grote modderkruiper is beoordeeld als 'matig ongunstig'. De doelstelling van het gebied Gelderse Poort sluit aan bij de landelijke doelstelling.

H1149 – Kleine modderkruiper					
Landelijke doelstelling: behoud omvang en behoud kwaliteit leefgebied ten behoeve van behoud populatie					
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Doel populatie	Besluit
013	Alde Feanen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
015	Van Oordt's Mersken	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
016	Wijnjeterper Schar	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
018	Rottige Meenthe & Brandemeer	behoud	behoud	behoud	concept-ontwerp
025	Drentsche Aa-gebied	behoud	behoud	behoud	concept-ontwerp
034	Weerribben	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
035	Wieden	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
036	Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
037	Olde Maten & Veerslootslanden	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
038	Uiterwaarden IJssel	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
045	Springendal & Dal van de Mosbeek	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
065	Binnenveld	behoud	behoud	behoud	concept-ontwerp
067	Gelderse Poort	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
070	Zuider Lingedijk & Diefdijk-Zuid	behoud	behoud	behoud	concept-ontwerp
071	Loevestein, Pompeveld & Kornsche Boezem	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
074	Zwarte Meer	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
076	Veluwerandmeren	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
083	Botshol	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
089	Eilandspolder	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
090	Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit

091	Polder Westzaan	behoud ^a	behoud	behoud	ontwerpbesluit
092	Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
094	Naardermeer	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
104	Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
105	Zouweboezem	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
112	Biesbosch	behoud	behoud	behoud	concept-ontwerp
130	Langstraat	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
132	Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
135	Kempensland-West	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
138	Weeter- en Budelerbergen & Ringselven	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
141	Oeffelter Meent	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit

(a) Enige achteruitgang in omvang leefgebied ten gunste van habitattypen H1330 schorren en zilte graslanden of H6430 ruigten en zomen is toegestaan.

De staat van instandhouding voor de kleine modderkruiper is beoordeeld als 'gunstig'. De staat van instandhouding op het aspect populatie is onbekend.²² Alle gebiedsdoelen sluiten aan op de landelijke opgave.

H1163 – Rivierdonderpad					
Landelijke doelstelling: behoud/uitbreiding omvang en behoud/verbetering kwaliteit leefgebied ^a					
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Doel populatie	Besluit
013	Alde Feanen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
025	Drentsche Aa-gebied	uitbreiding	verbetering	behoud	concept-ontwerp
035	Wieden	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
038	Uiterwaarden IJssel	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
049	Dinkelland	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
057	Veluwe	uitbreiding	behoud	uitbreiding	ontwerpbesluit
067	Gelderse Poort	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
071	Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
072	IJsselmeer	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
073	Markermeer & IJmeer	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
074	Zwarte Meer	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
076	Veluwerandmeren	behoud ^b	behoud	behoud	ontwerpbesluit
083	Botshol	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
090	Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
092	Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
109	Haringvliet	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
112	Biesbosch	behoud	behoud	behoud	concept-ontwerp
148	Swalmdal	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
150	Roerdal	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
152	Grensmaas	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
157	Geuldal	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit

(a) Behoud omvang en kwaliteit leefgebied in de grote wateren en uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied in de beken.

(b) Enige achteruitgang in oppervlakte leefgebied ten gunste van broedvogelsoorten A021 Roerdomp of A298 Grote karekiet is toegestaan

De staat van instandhouding van de rivierdonderpad is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als 'gunstig'. In circa 10% van het leefgebied is situatie ongunstig (beken). De doelstelling van het gebied Gelderse Poort sluit aan bij de landelijke doelstelling.

H1166 - Kamsalamander					
Landelijke doelstelling: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied ten behoeve van uitbreiding populatie					
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Doel populatie	Besluit
025	Drentsche Aa-gebied	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	concept-ontwerp
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
029	Havelte-Oost	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
030	Dwingelderveld	uitbreiding	verbetering	behoud	ontwerpbesluit
038	Uiterwaarden IJssel	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
041	Boetelerveld	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
042	Sallandse Heuvelrug	uitbreiding	verbetering	behoud	ontwerpbesluit
045	Springendal & Dal van de Mosbeek	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
047	Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek	uitbreiding	verbetering	behoud	ontwerpbesluit
050	Landgoederen Oldenzaal	uitbreiding	behoud	uitbreiding	ontwerpbesluit
053	Buurserzand & Haaksbergerveld	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
054	Witte Veen	behoud	verbetering	behoud	ontwerpbesluit
055	Aamsveen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
057	Veluwe	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
058	Landgoederen Brummen	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
061	Korenburgerveen	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	concept-ontwerp
062	Willinks Weust	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
063	Bekendelle	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
064	Wooldse Veen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
066	<i>Uiterwaarden Neder-Rijn</i>	<i>behoud</i>	<i>behoud</i>	<i>behoud</i>	<i>ontwerpbesluit</i>
067	Gelderse Poort	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
068	Uiterwaarden Waal	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
070	Zuider Lingedijk & Diefdijk-Zuid	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	concept-ontwerp
071	Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
082	Uiterwaarden Lek	behoud	verbetering	behoud	ontwerpbesluit
105	Zouweboezem	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
123	Zwin & Kievittepolder	uitbreiding	verbetering	behoud	ontwerpbesluit
128	Brabantse Wal	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
131	Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
136	Leenderbos, Grootte Heide & De Plateaux	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
138	Weerter- en Budelerbergen & Ringselven	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
141	Oeffelter Meent	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
149	Meinweg	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
150	Roerdal	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
155	Brunssummerheide	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
156	Bemelerberg & Schiepersberg	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
157	Geuldal	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van de kamsalamander is beoordeeld als 'matig ongunstig'. De doelstelling van het gebied Gelderse Poort wijkt af van de landelijke doelstelling, omdat dit reeds één van de beste gebieden is voor de kamsalamander in Nederland. Behoud van de huidige oppervlakte en kwaliteit van het leefgebied is voldoende de populatie te behouden.

H1318 – Meervleermuis (zomer)					
Landelijke doelstelling: behoud omvang en behoud kwaliteit leefgebied ten behoeve van behoud populatie					
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Doel populatie	Besluit
009	Groote Wielen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
010	Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
012	<i>Sneekerveergebied</i>	<i>behoud</i>	<i>behoud</i>	<i>behoud</i>	<i>ontwerpbesluit</i>
013	Alde Feanen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
018	Rottige Meenthe & Brandemeer	behoud	behoud	behoud	concept-ontwerp
034	Weerribben	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
035	Wieden	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
067	Gelderse Poort	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
072	IJsselmeer	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
073	Markermeer & IJmeer	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
074	Zwarte Meer	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
076	Veluweandmeren	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
083	Botshol	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
090	Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
091	Polder Westzaan	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
092	Ijperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
093	<i>Polder Zeevang</i>	<i>behoud</i>	<i>behoud</i>	<i>behoud</i>	<i>ontwerpbesluit</i>
094	Naardermeer	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haack	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
112	Biesbosch	behoud	behoud	behoud	concept-ontwerp

De staat van instandhouding van de meervleermuis is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als respectievelijk ‘gunstig’ en ‘matig ongunstig’. De doelstelling van het gebied Gelderse Poort sluit aan bij de landelijke doelstelling.

H1337- Bever					
Landelijke doelstelling: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied					
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Doel populatie	Besluit
038	Uiterwaarden IJssel	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
067	Gelderse Poort	behoud	behoud	uitbreiding	ontwerpbesluit
068	Uiterwaarden Waal	behoud	behoud	uitbreiding	ontwerpbesluit
112	Biesbosch	behoud	behoud	behoud	concept-ontwerp
145	Maasduinen	behoud	behoud	uitbreiding	ontwerpbesluit
147	Leudal	behoud	behoud	uitbreiding	ontwerpbesluit
148	Swalmdal	behoud	behoud	uitbreiding	ontwerpbesluit
150	Roerdal	behoud	behoud	uitbreiding	ontwerpbesluit
152	Grensmaas	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van de bever is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als respectievelijk ‘matig ongunstig’ en ‘gunstig’. Het gebiedsdoel wijkt af van de landelijke instandhoudingsdoelstelling, omdat in dit gebied voor de gewenste uitbreiding van de populatie geen uitbreiding van de omvang of verbetering van de kwaliteit van het leefgebied nodig is.

4.3 Vogelrichtlijn: broedvogels

Voor de doelen op gebiedsniveau die aangeven dat het leefgebied nog niet op orde is, is gekozen voor een “en/of” formulering. Daarmee wordt op het niveau van de Natura 2000-beheerplannen “ruimte gelaten” om te bepalen of ingezet wordt op uitbreiding omvang én verbetering kwaliteit leefgebied of dat wordt ingezet op alleen verbetering kwaliteit of alleen uitbreiding omvang leefgebied.

A004b – Dodaars				
Landelijke doelstelling: behoud omvang en behoud kwaliteit leefgebied				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Besluit
004	Duinen Terschelling	behoud	behoud	ontwerpbesluit
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	behoud	behoud	ontwerpbesluit
030	Dwingelderveld	behoud	behoud	ontwerpbesluit
067	Gelderse Poort	behoud	behoud	ontwerpbesluit
078	Oostvaardersplassen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
127	Markiezaat	behoud	behoud	ontwerpbesluit
128	Brabantse Wal	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
139	Deurnsche Peel & Mariapeel	behoud	behoud	ontwerpbesluit
140	Groote Peel	behoud	behoud	ontwerpbesluit
145	Maasduinen	behoud	behoud	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van de dodaars (broedvogel) is beoordeeld als ‘gunstig’. De doelstelling van het gebied Gelderse Poort sluit aan bij de landelijke doelstelling.

A017b – Aalscholver				
Landelijke doelstelling: behoud omvang en behoud kwaliteit leefgebied				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Besluit
003	Duinen Vlieland	behoud	behoud	ontwerpbesluit
013	Alde Feanen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
035	Wieden	behoud	behoud	ontwerpbesluit
038	Uiterwaarden IJssel	behoud	behoud	ontwerpbesluit
067	Gelderse Poort	behoud	behoud	ontwerpbesluit
072	IJsselmeer	behoud	behoud	ontwerpbesluit
078	Oostvaardersplassen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
079	Lepelaarplassen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
085	Zwanenwater & Pettemerduinen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
094	Naardermeer	behoud	behoud	ontwerpbesluit
100	Voornes Duin	behoud	behoud	besluit
112	Biesbosch	behoud	behoud	concept-ontwerp
119	Veerse Meer	behoud	behoud	ontwerpbesluit

(*) regionale aantallen

De staat van in standhouding van de aalscholver (broedvogel) is beoordeeld als ‘gunstig’. De doelstelling van het gebied Gelderse Poort sluit aan bij de landelijke doelstelling.

A021b – Roerdomp				
Landelijke doelstelling: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Besluit
002	Duinen en Lage Land Texel	behoud	behoud	ontwerpbesluit
005	Duinen Ameland	behoud	behoud	ontwerpbesluit
006	Duinen Schiermonnikoog	behoud	behoud	ontwerpbesluit
008	Lauwersmeer	behoud	behoud	concept-ontwerp
013	Alde Feanen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
014	Deelen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
018	<i>Rottige Meenthe & Brandemeer</i>	<i>behoud</i>	<i>behoud</i>	<i>concept-ontwerp</i>
020	Zuidlaardermeergebied	behoud	behoud	ontwerpbesluit
034	Weerribben	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
035	Wieden	behoud	behoud	ontwerpbesluit
036	Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
067	Gelderse Poort	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
072	IJsselmeer	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
074	Zwarte Meer	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
075	Ketelmeer & Vossemeer	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
076	Veluwerandmeren	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
078	Oostvaardersplassen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
085	Zwanenwater & Pettemerduinen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
090	Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder	behoud	behoud	ontwerpbesluit
091	<i>Polder Westzaan</i>	<i>behoud</i>	<i>behoud</i>	<i>ontwerpbesluit</i>
092	Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	behoud	behoud	ontwerpbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haack	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
105	Zouweboezem	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
112	Biesbosch	behoud	behoud	concept-ontwerp
137	<i>Strabrechtse Heide & Beuven</i>	<i>behoud</i>	<i>behoud</i>	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van de roerdomp (broedvogel) is beoordeeld als ‘zeer ongunstig’.
De doelstelling van het gebied Gelderse Poort sluit aan bij de landelijke doelstelling.

A022b – Woudaap				
Landelijke doelstelling: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Besluit
067	Gelderse Poort	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
078	Oostvaardersplassen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haack	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
137	<i>Strabrechtse Heide & Beuven</i>	<i>behoud</i>	<i>behoud</i>	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van de woudaap (broedvogel) is beoordeeld als ‘zeer ongunstig’.
De doelstelling van het gebied Gelderse Poort sluit aan bij de landelijke doelstelling.

A119b – Porseleinhoen				
Landelijke doelstelling: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Besluit
003	Duinen Vlieland	behoud	behoud	ontwerpbesluit
005	Duinen Ameland	behoud	behoud	ontwerpbesluit

008	Lauwersmeer	behoud	behoud	concept-ontwerp
009	Groote Wielen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
010	Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
012	Sneekstermeergebied	behoud	behoud	ontwerpbesluit
013	Alde Feanen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
019	Leekstermeergebied	behoud	behoud	ontwerpbesluit
020	Zuidlaardermeergebied	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
023	Fochteloërveen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
033	Bargerveen	behoud	behoud	concept-ontwerp
034	Weerribben	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
035	Wieden	behoud	behoud	ontwerpbesluit
036	Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	behoud	behoud	ontwerpbesluit
038	Uiterwaarden IJssel	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
066	Uiterwaarden Neder-Rijn	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
067	Gelderse Poort	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
068	Uiterwaarden Waal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
072	IJsselmeer	behoud	behoud	ontwerpbesluit
074	Zwarte Meer	behoud	behoud	ontwerpbesluit
075	Ketelmeer & Vossemeer	behoud	behoud	ontwerpbesluit
078	Oostvaardersplassen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
105	Zouweboezem	behoud	behoud	ontwerpbesluit
106	Boezems Kinderdijk	behoud	behoud	ontwerpbesluit
112	Biesbosch	behoud	behoud	concept-ontwerp
140	Groote Peel	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van het porseleinhoen (broedvogel) is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als respectievelijk 'zeer ongunstig' en 'matig ongunstig'. De doelstelling van het gebied Gelderse Poort sluit aan bij de landelijke doelstelling.

A122b – Kwartelkoning				
Landelijke doelstelling: behoud omvang en behoud kwaliteit				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Besluit
012	Sneekstermeergebied	behoud	behoud	ontwerpbesluit
019	Leekstermeergebied	behoud	behoud	ontwerpbesluit
035	Wieden	behoud	behoud	ontwerpbesluit
036	Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	behoud	behoud	ontwerpbesluit
038	Uiterwaarden IJssel	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
066	Uiterwaarden Neder-Rijn	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
067	Gelderse Poort	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
068	Uiterwaarden Waal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van de Kwartelkoning (broedvogel) is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als respectievelijk 'gunstig' en 'matig ongunstig'. Uitbreiding en verbetering leefgebied in het rivierengebied is noodzakelijk omdat de toekomst van de grote broedpopulatie in Oost-Groningen (Oldambt) hoogst onzeker is. De soort is hier afhankelijk van de gewaskeuze in de akkerbouw.

A197b – Zwarte stern				
Landelijke doelstelling: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Besluit
013	Alde Feanen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
014	Deelen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
034	Weerribben	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit

035	Wieden	behoud	behoud	ontwerpbesluit
036	Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
038	Uiterwaarden IJssel	behoud	behoud	ontwerpbesluit
067	Gelderse Poort	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
068	Uiterwaarden Waal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
083	Botshol	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
094	Naardermeer	behoud	behoud	ontwerpbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haack	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
105	Zouweboezem	behoud	behoud	ontwerpbesluit
106	Boezems Kinderdijk	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van de zwarte stern (broedvogel) is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als respectievelijk 'zeer ongunstig' en 'matig ongunstig'. De doelstelling van het gebied Gelderse Poort sluit aan bij de landelijke doelstelling.

A229b – IJsvogel				
Landelijke doelstelling: behoud omvang en behoud kwaliteit leefgebied				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Besluit
038	Uiterwaarden IJssel	behoud	behoud	ontwerpbesluit
057	Veluwe	behoud	behoud	ontwerpbesluit
066	Uiterwaarden Neder-Rijn	behoud	behoud	ontwerpbesluit
067	Gelderse Poort	behoud	behoud	ontwerpbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
112	Biesbosch	behoud	behoud	concept-ontwerp

De staat van instandhouding van de ijsvogel (broedvogel) is beoordeeld als 'gunstig'. De doelstelling van het gebied Gelderse Poort sluit aan bij de landelijke doelstelling.

A249b – Oeverwaluw				
Landelijke doelstelling: behoud omvang en behoud kwaliteit leefgebied				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Besluit
066	Uiterwaarden Neder-Rijn	behoud	behoud	ontwerpbesluit
067	Gelderse Poort	behoud	behoud	ontwerpbesluit
145	Maasduinen	behoud	behoud	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van de oeverwaluw (broedvogel) is beoordeeld als 'gunstig'. De doelstelling van het gebied Gelderse Poort sluit aan bij de landelijke doelstelling.

A272b – Blauwborst				
Landelijke doelstelling: behoud omvang en behoud kwaliteit leefgebied				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Besluit
008	Lauwersmeer	behoud	behoud	concept-ontwerp
033	Bargerveen	behoud	behoud	concept-ontwerp
067	Gelderse Poort	behoud	behoud	ontwerpbesluit
078	Oostvaardersplassen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
109	Haringvliet	behoud	behoud	ontwerpbesluit
112	Biesbosch	behoud	behoud	concept-ontwerp
122	Westerschelde & Saeftinghe	behoud	behoud	ontwerpbesluit
139	Deurnsche Peel & Mariapeel	behoud	behoud	ontwerpbesluit
140	Groote Peel	behoud	behoud	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van de blauwborst (broedvogel) is beoordeeld als 'gunstig'. De doelstelling van het gebied Gelderse Poort sluit aan bij de landelijke doelstelling.

A298b – Grote karekiet				
Landelijke doelstelling: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Besluit
014	Deelen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
018	<i>Rottige Meenthe & Brandemeer</i>	<i>uitbreiding</i>	<i>verbetering</i>	<i>concept-ontwerp</i>
034	Weerribben	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
035	Wieden	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
036	Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
067	Gelderse Poort	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
074	Zwarte Meer	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
075	Ketelmeer & Vossemeer	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
076	Veluwerandmeren	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
078	Oostvaardersplassen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
094	Naardermeer	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van de grote karekiet (broedvogel) is beoordeeld als 'zeer ongunstig'. De doelstelling van het gebied Gelderse Poort sluit aan bij de landelijke doelstelling.

4.4. Vogelrichtlijn: niet-broedvogels

Niet-broedvogelsoorten			
Landelijke doelstelling: behoud omvang en behoud kwaliteit leefgebied			
Vogelsoort	Aantal gebieden	Omvang leefgebied	Kwaliteit leefgebied
A005 Fuut ^a	24	behoud	behoud
A017 Aalscholver	26	behoud	behoud
A037 Kleine zwaan ^b	29	behoud	behoud
A038 Wilde zwaan ^c	5	behoud	behoud
A041 Kolgans	36	behoud	behoud
A043 Grauwe gans	31	behoud	behoud
A050 Smient	44	behoud	behoud
A051 Krakeend	35	behoud	behoud
A052 Wintertaling ^d	24	behoud	behoud
A054 Pijlstaart ^c	25	behoud	behoud
A056 Slobeend	38	behoud	behoud
A059 Tafeleend ^e	17	behoud	behoud
A068 Nonnetje ^a	17	behoud	behoud
A125 Meerkoet ^f	23	behoud	behoud
A142 Kievit ^c	11	behoud	behoud
A156 Grutto ^g	23	behoud	behoud
A160 Wulp	17	behoud	behoud

- (a) Ondanks de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding is landelijk een behoudsdoelstelling geformuleerd voor de fuut en het nonnetje vanwege slechte stuurbaarheid van vermoedelijke oorzaken (Natura 2000 doelendocument (2006), p201/206).
- (b) Ondanks de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding is landelijk een behoudsdoelstelling voor de kleine zwaan geformuleerd. De recente afname is verbonden aan een afname op internationaal niveau en mogelijk aan enkele andere slecht stuurbare factoren. (Natura 2000 doelendocument (2006), p202).
- (c) Ondanks de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding is landelijk een behoudsdoelstelling voor de wilde zwaan, pijlstaart en kievit geformuleerd, omdat de matig ongunstige staat van instandhouding alleen gebaseerd is op toekomstverwachting (Natura 2000 doelendocument (2006), p202/204/208).

- (d) Ondanks de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding op het aspect populatie is landelijk een behoudsdoelstelling voor de wintertaling geformuleerd. De matig ongunstige staat van instandhouding is gebaseerd op een populatie-afname die niet leidt tot een waarde van minder dan 75% van de draagkracht indicatie. (Natura 2000 doelendocument (2006), p204).
- (e) Ondanks de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is landelijk een behoudsdoelstelling voor de tafeleend geformuleerd, vanwege slecht stuurbare oorzaken en enige compensatie door toename in de randmeren . (Natura 2000 doelendocument (2006), p205).
- (f) Ondanks de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding is landelijk een behoudsdoelstelling voor de meerkoet geformuleerd, omdat de matig ongunstige staat van instandhouding alleen gebaseerd is op de populatie (en niet het leefgebied) (Natura 2000 doelendocument (2006), p207).
- (g) De grutto heeft landelijk een opgave voor uitbreiding omvang en verbeteropgave kwaliteit leefgebied. Aangezien deze opgave niet te realiseren is binnen het Natura 2000-netwerk is in alle gebieden een behoudsopgave voor de grutto geformuleerd (Natura 2000 doelendocument (2006), p209).

De staat van instandhouding van bovenstaande niet-broedvogelsoorten is beoordeeld als 'gunstig', tenzij anders aangegeven. Alle gebiedsdoelen van bovenstaande soorten sluiten aan bij de landelijke doelstelling.

Appendix

Toelichting op de selectie- en begrenzingscriteria die bij de aanwijzing van het Vogelrichtlijngebied Gelderse Poort gebruikt zijn.

Onderstaande paragrafen zijn opgenomen in de Nota van toelichting van het Vogelrichtlijnbesluit.

3. Gebiedsbeschrijving en begrenzing

3.2 Aanduiding leefgebied

De Gelderse Poort is aangewezen als sbz onder de Vogelrichtlijn vanwege de aanwezigheid van open water, moerassen en graslanden in de uiterwaarden en in binnendijks gebied die als geheel het leefgebied vormen van een aantal in artikel 4 van de Richtlijn bedoelde vogelsoorten. Het is een watergebied dat het leefgebied vormt van soorten van Bijlage I (art. 4.1) en tevens fungeert als broedgebied, overwinteringsgebied en rustplaats in de trekzone van andere trekvogelsoorten (art. 4.2). De begrenzing van de sbz is zo gekozen dat een in landschapsecologisch en vogelkundig opzicht samenhangend geheel is ontstaan dat, mede in samenhang met sbz Waal, sbz Neder Rijn en sbz Unterer Niederrhein (Duitsland) en sbz IJssel, voorziet in de beschermingsbehoefte met betrekking tot het voortbestaan en/of voortplanten van bedoelde vogelsoorten.

4. Vogelkundige waarden

4.1 Kwalificerende vogelsoorten

Gelderse Poort kwalificeert als sbz onder de Vogelrichtlijn vanwege het voorkomen van drempeloverschrijdende aantallen van Kolgans, Grauwe gans en Slobeend die het gebied benutten als overwinteringsgebied en/of rustplaats. Het gebied kwalificeert tevens omdat het behoort tot één van de vijf belangrijkste broedgebieden dan wel pleisterplaatsen voor de Roerdomp, Kwartelkoning, Zwarte stern en IJsvogel²³ in Nederland.

Soorten van Bijlage I waarvoor het gebied tot "een van de vijf belangrijkste" in Nederland behoort

Soort	Art. 4	Brv ^a	Totale populatie ^b	% in 5e ^c	% in sbz ^d	Telperiode
Roerdomp <i>Botaurus stellaris</i>	1	ja	175	5%	8%	1993-97
Kwartelkoning <i>Crex crex</i>	1	ja	100	3%	3%	1993-97
Zwarte stern <i>Chlidonias niger</i>	1	ja	1100	6,1%	12,2%	1993-97
IJsvogel <i>Alcedo atthis</i>	1	ja	190	1%	1%	1993-97

Trekkende watervogelsoorten waarvoor het gebied aan de 1%-drempel voldoet

Soort	Art. 4	Brv ^a	Biogeogr. Populatie ^e	1% Biopop ^f	% in sbz ^g	Telperiode
Kolgans <i>Anser albifrons</i>	2	nee	NW-Siberië/NW-Europa	6 000	6,1%	1993-97
Grauwe gans <i>Anser anser</i>	2	nee	NW-Europa/ZW-Europa	2 000	1,0%	1995-97
Slobeend <i>Anas clypeata</i>	2	nee	NW-/Midden-Europa	400	1,2%	1994-97

(a) De kwalificatie betreft in het gebied broedende vogels (indien ingevuld met "ja") of niet-broedvogels ("nee")

(b) Omvang Nederlandse broedpopulatie (gemiddelde; in paren) of biogeografische populatie (niet-broedvogels)

(c) Aantal in het op vier na belangrijkste gebied (5e gebied) uitgedrukt als percentage van de landelijke broedpopulatie; biogeografische populatie (niet-broedvogels)

²³ Onderstreepte soorten zijn opgenomen in Bijlage I van de Richtlijn (artikel 4.1)

- (d) Aantal in het onderhavige gebied uitgedrukt als percentage van de landelijke broedpopulatie of als percentage van de biogeografische populatie (niet-broedvogels)
- (e) Biogeografische populatie waartoe de in Nederland pleisterende exemplaren van deze soort worden gerekend
- (f) Drempelwaarde zijnde 1% van de betreffende biografische populatie (biografische populatie en drempelwaarde ontleend aan Rose & Scott 1997, Waterfowl Population Estimates – 2-edition. Wetlands International, Wageningen)
- (g) Aantal in het onderhavige gebied uitgedrukt als percentage van de biogeografische populatie

4.2 Andere relevante vogelsoorten

Andere soorten van Bijlage I waarvoor het gebied van betekenis is, zijn Porseleinhoen, Blauwborst (broedvogels); Kleine zwaan, Wilde zwaan, Nonnetje, Visarend, Slechtvalk (niet-broedvogels). Andere trekkende vogelsoorten waarvoor het gebied van betekenis is als broedgebied, overwinteringsgebied en/of rustplaats: Dodaars, Fuut, Aalscholver, Rietgans, Smient, Krakeend, Wintertaling, Pijlstaart, Tafeleend, Meerkoet, Kievit, Grutto, Wulp. Het gebied is verder van belang als broedgebied voor Oeverzwaluw en Grote karekiet (trekvogels opgenomen in de nationale lijst van met uitroeiing bedreigde of speciaal gevaar lopende soorten). De biotopen van deze vogels hebben mede de begrenzing van dit gebied bepaald.

4.3 Plaatselijke omstandigheden

Oude Rijnstrangen, Oude Waal, Groenlanden, Jonkmanshof en Ooijpolder (incl. Ooijsche Graaf en Millingerwaard) fungeren als broedgebied voor moerasvogels als Dodaars, Roerdomp, Woudaapje, Porseleinhoen, Zwarte stern, Blauwborst en Grote karekiet. Het aangewezen gebied is verder nog één van de weinige graslandgebieden van Nederland waar nog jaarlijks verspreid broedterritoria van de Kwartelkoning worden vastgesteld. De Aalscholver heeft een broedkolonie in de Lobberdensche Waard en een slaapplaats in Millingerhof. De Gelderse Poort herbergt diverse slaapplaatsen (met name De Bijland, Kaliwaal bij Kekerdorp, Zandgat Gendtsche Polder) van tienduizenden ganzen en zwanen die in de uiterwaarden en elders in het Duits/Nederlandse Nederrijngebied voedsel zoeken (de getelde aantallen geven geen goed beeld van de slaapplaatsfunctie omdat de vogels overdag in de voedselgebieden zijn geteld). De in het gebied pleisterende Grauwe ganzen betreffen deels uit het gebied afkomstige broedvogels (o.a. Ooijpolder, Millingerwaard, Bemmelse en Gendtsche Polder). Smienten worden rustend aangetroffen op grote grindgaten en oude rivierarmen (o.a. De Bijland, Kaliwaal), terwijl op graslanden in de directe omgeving van dergelijke plassen wordt gefoerageerd. Wanneer de uiterwaarden onder water staan, is hun verspreiding echter veel ruimer. De Meerkoet heeft een soortgelijke biotoopkeuze, maar heeft in het gebied een ruimere verspreiding met concentraties in de Oude Waal bij Nijmegen, Bisonbaai, Kaliwaal, Bemmelse Polder, Lobberdensche Waard en Spijkse Polder. Geïndundeerde uiterwaarden hebben vooral ook een grote aantrekkingskracht op de andere zwemeenden (Krakeend, Wintertaling, Pijlstaart) die overigens grotendeels beperkt zijn tot de ondiepe plassen in het gebied (o.a. Oude Waal bij Nijmegen, Erlecomse Waard, Bemmelse Polder-West, Jezuitenwaai, Erfkamerlingschap). De Tafeleend rust overdag op de grotere plassen (o.a. De Bijland, Kaliwaal), terwijl 's nachts op de rivier tussen de kribben wordt gefoerageerd. Het Nonnetje komt verspreid in het gebied voor op zandgaten en rivierarmen (o.a. Ooijpolder, Kaliwaal, Millingerwaard, De Bijland e.o.). De Fuut verblijft meer op de grote grindgaten en soms ook op de rivier zelf. De Visarend wordt in de trektijd voornamelijk op de grotere plassen in het gebied aangetroffen; de Slechtvalk wordt in alle open gebieden gezien, vooral in de omgeving van concentraties eenden en steltlopers (met name Kaliwaal, Erlecomse Waard).

Directie Natuur- en
Landschapsbescherming

DE MINISTER VAN LANDBOUW EN VISSERIJ

Overwegende, dat het gebied bekend onder de naam "De Oude Waal I" in de gemeenten Nijmegen en Ubbergen, gevormd door de hierna kadastraal omschreven percelen, van algemeen belang is uit een oogpunt van natuurschoon en om zijn natuurwetenschappelijke betekenis en mitsdien een natuurmonument is in de zin van artikel 1, onder b, van de Natuurbeschermingswet (Stb. 1967, 572);

dat het gebied bestaat uit een complex van moeras, vochtig loofbos, hagen, kaden, dijken, open water en grasland;

dat het gebied wordt gekenmerkt door een grote verscheidenheid in reliëf en, mede in samenhang met de regelmatig optredende inundatie met rivierwater, een grote variatie in grondwaterstand;

dat zich ten gevolge van deze verscheidenheid in milieuomstandigheden diverse levensgemeenschappen hebben ontwikkeld;

dat in het natuurmonument minder algemene tot zeldzame plantengemeenschappen met daarbij behorende minder algemene tot zeldzame hogere plantesoorten voorkomen;

dat het natuurmonument van grote betekenis is als broedgebied van vele soorten moeras- en watervogels waaronder verschillende zeldzame soorten;

dat het natuurmonument een in internationaal opzicht belangrijk rust- en fourageergebied is voor doortrekkende en overwinterende watervogels;

dat het natuurmonument door zijn weidsheid en zijn afwisseling van belang is uit een oogpunt van natuurschoon;

dat het natuurmonument onderdeel uitmaakt van de uiterwaard "De Oude Waal" en daarmee een samenhangend geheel vormt;

Overwegende ten aanzien van de wezenlijke kenmerken van het natuurmonument, dat hieronder niet alleen moeten worden begrepen de hiervoor bedoelde biologische en visueel-esthetische waarden, maar ook de geomorfologische, bodemkundige en hydrologische gesteldheid en de voor de avifauna noodzakelijke rust;

Overwegende ten slotte, dat de bescherming van het natuurmonument niet reeds op andere wijze door of krachtens de wet is verzekerd;

Gelet op artikel 7, in samenhang met artikel 9, van de Natuurbeschermingswet;

Gezien de beschikking van 17 maart 1982, nr NLB/GS/GA-49610, houdende het besluit dat de aanwijzing in overweging is ten aanzien van "De Oude Waal";

Gezien de omtrent de in overweging zijnde aanwijzing door Gedeputeerde Staten van Gelderland ingezonden beschouwingen, alsmede de te zelfder zake door de Natuurbeschermingsraad en de Rijksplanologische Commissie uitgebrachte adviezen;

Handelende in overeenstemming met de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer;

B E S L U I T :

- I. Aangewezen wordt als beschermd natuurmonument "De Oude Waal I", voor zover gevormd door de percelen, kadastraal bekend gemeente Nijmegen, sectie A, nrs. 2, 6, 7, 153 (ged.), 162, 257, 258 (ged.), 303 (ged.), en gemeente Ooij, sectie A, nrs 80, 81, 97, 173, 174, 175, 176, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 263, 321, 322, 508 (ged.), 509, 571, 624, 625, 626, 627, 628 (ged.), 629, 630, 631, 633, 677, 678, 679, 686 (ged.), 812 (ged.), 850 (ged.), 861 (ged.), 864, 866, 874, 875, 911 (ged.), 916 (ged.), 919 (ged.), 942, 943, 944, 945, 946, 947, een en ander zoals aangegeven op de bij deze beschikking behorende kaart BN51.
- II Bij deze beschikking gaat een toelichting, die in samenhang met de beschikking moet worden gelezen.

Van deze beschikking zal mededeling worden gedaan in de Nederlandse Staatscourant.

De Minister van Landbouw en Visserij,

w.g.

G.J.M. Braks

TOELICHTING

Ligging en oppervlakte

Het natuurmonument "De Oude Waal I" is gelegen in de uiterwaarden van de rivier de Waal in de gemeenten Nijmegen en Ubbergen. Het gebied wordt gevormd door een complex van grasland, moeras, strangen, hagen, kaden en dijken.

Het natuurmonument vormt, met het overige niet bebouwde deel van de uiterwaard, landschappelijk en geomorfologisch één samenhangend geheel, met als meest in het oog springend element de verlandende delen van de vroegere rivierloop langs de dijk.

De oppervlakte van het natuurmonument bedraagt ongeveer 82 ha.

Natuurwetenschappelijke betekenis

1. Algemeen

De regelmatig optredende inundatie van het natuurmonument met rivierwater en de daarmee samenhangende wisselingen in grondwaterstand leidde tot een grote hydrologische dynamiek in het natuurmonument.

De inundatie heeft tevens een afzetting van slib tot gevolg, waardoor een zwaar bodemsubstraat is ontstaan. De graslanden van het natuurmonument blijven door de hierdoor veroorzaakte vertraagde ontwatering langer vochtig. De verschillen in milieu hebben geleid tot een levensgemeenschap, die gekenmerkt wordt door een grote diversiteit.

Het gehele gebied is in de "Milieukartering en waardering van de uiterwaarden van IJssel, Rijn, Waal en Maas" aangeduid als 'paarse uiterwaard' (van zeer grote betekenis) met waarderingscijfer 18 (het hoogste is 20).

2. Flora en vegetatie

In vegetatiekundig opzicht is het natuurmonument met name van groot belang vanwege het voorkomen van rijk gezoneerde verlandingsvegetaties van eutroof (voedselrijk) water, die karakteristiek zijn voor het fluviatiele (aan de rivier gebonden) district. In het open water worden bijzondere plantesoorten aangetroffen waaronder Gewoon blaasjeskruid, Gewone waterrijskruid, Glanzig fonteinkruid, Lidsteng, Watergentiaan en Waterviolier. De watervegetaties kunnen gerekend worden tot het Kikkerbeetverbond en het Sterrekroos-Waterviolier-verbond.

Plaatselijk komt langs het water een goed ontwikkelde rietgordel voor. In het natuurmonument ligt een zeggemoeras dat een aanzienlijke oppervlakte beslaat en waarin een aantal karakteristieke plantesoorten wordt aangetroffen: Blaaszegge, Moeraskruiskruid, Scherpe zegge, Stijve zegge en Tweerijge zegge.

In het natuurmonument zijn ook de meidoornhagen opvallende elementen. In deze hagen is een lianenbegroeiing van Bosrank, Heggerank en Hop tot ontwikkeling gekomen.

Van grote natuurwetenschappelijke betekenis zijn tevens de vegetaties van de dijkbermen. Hier groeien vele zeldzame plantesoorten die kenmerkend zijn voor het fluviatiele district, zoals Agrimonie, Bitterkruid, Heksenmelk, Kattedoorn, Marjolein, Ruige weegbree, Smalbladig kruiskruid en Wilde kaardebol.

3. Fauna

In samenhang met de hiervoor geschetste verscheidenheid van abiotisch milieu en vegetatie heeft zich in het natuurmonument een eveneens gevarieerde fauna ontwikkeld. Dit komt met name tot uiting in de aangetroffen vogels: het aantal broedvogelsoorten ligt ver boven het gemiddelde van het Nederlandse rivierenlandschap.

De broedvogelpopulatie is in het gebied buitengewoon rijk geschakeerd. Bijzonder belangrijk is de broedvogelpopulatie van moeras en water in het natuurmonument met soorten als: Dodaars, Fuut, Roerdomp, Woudaapje, Waterral, Wintertaling, Zomertaling, Slobeend, Tafeleend, Kuifeend, Zwarte Stern, Watersnip, Rietzanger, Kleine Karekiet, Grote Karekiet, Blauwborst, Rietgors en Porseleinhoen.

Ook de omliggende lage graslanden, gekenmerkt door een hoge waterstand, een regelmatige inundatie en een late maaidatum zijn van betekenis voor een groot aantal broedvogelsoorten waaronder: Kwartelkoning, Scholekster, Kievit, Tureluur, Grutto, Watersnip, Graspieper, Gele Kwikstaart, Witte kwikstaart en Paapje. Tevens bieden deze graslanden ook broedgelegenheid aan Slobeend, Wilde eend, Wintertaling en Zomertaling.

De in het broedgebied voorkomende meidoornhagen zijn bij uitstek het broedgebied van onder andere: Steenuil, Ransuil, Heggemus, Grasmus, Fitis, Tjitjaf, Putter, Roodborsttapuit en Grauwe Gors.

Het gehele gebied van de Oude Waal is voorts van belang als fourageer- en rustgebied voor tal van overwinterende en doortrekkende watervogels.

Met name de diversiteit aan soorten is hier opmerkelijk. De winterpopulatie van pleisterende fuutachtigen, eenden, ganzen en zwanen telt jaarlijks enige tienduizenden exemplaren. Genoemd kunnen onder andere worden :

Roodhalsfuut, Kuifduiker, Geoorde fuut, Aalscholver, Zomertaling, Krak-eend, Krooneend, Witoogeend, Brilduiker, Eidereend, Grote zaagbek, Nonnetje, Grauwe gans, Kolgans, Dverggans, Rietgans, Kleine rietgans en Wilde zwaan.

De belangrijkste doortrekkende soorten die korte tijd in het gebied pleisteren zijn steltlopers als Goudplevier, Bontbekplevier, Kleine plevier, Poelsnip, Bokje, Oeverloper, Witgatje, Bosruiter, Zwarte ruiter, Groenpootruiter, Kempmaan, Bonte strandloper en Wulp. Ook de Watersnip trekt in grote aantallen door (tot 250 exemplaren).

Wat betreft roofvogels en uilen worden als wintergast of doortrekker waargenomen : Sperwer, Slechtvalk, Torenvalk, Buizerd, Ruigpootbuizerd, Wespandief en Velduil.

Van de overige doortrekkers en overwinteraars kunnen genoemd worden : Kramsvogel, Koperwiek, Frater en IJsvogel.

De positie die de uiterwaard inneemt als fourageer- en rustgebied voor doortrekkende en overwinterende vogels, is voor de International Union for the Conservation of Nature and Natural Resources (IUCN) aanleiding geweest het natuurmonument, als onderdeel van het rivierenstelsel van de Waal, op te nemen in de 'Wetland Conservation List'.

Onder meer de volgende zoogdieren zijn in het natuurmonument waargenomen: Egel, Bosspitsmuis, Watervleermuis, Dwergvleermuis en Rosse vleermuis, Aardmuis, Vos, Hermelijn, Wezel, Bunzing, Steenmarter en Otter. Voor een aantal van deze soorten dient het gebied alleen als fourageergebied. Voorts is het gebied van belang voor amfibieën als Groene Kikker, Rugstreeppad, Grote en Kleine Watersalamander.

Het natuurmonument is tevens van belang vanwege de aquatische macrofauna alsmede vanwege het voorkomen van enige minder algemene en zeldzame vissoorten.

Natuurschoon

De weidsheid enerzijds en de afwisseling van kleine elementen als knotwilgen, hagen, bosjes en plassen anderzijds verlenen het natuurmonument in visueel-landschappelijk opzicht een aantrekkelijk aanzien. Het natuurmonument is diensgevolge mede uit een oogpunt van natuurschoon van grote betekenis.

Begrenzing van het natuurmonument

De begrenzing van het natuurmonument wordt aan de oost- en zuidgrens gevormd door de Ooyse Bandijk; de grens is gelegen op het boventalud van de west-respectievelijk noordzijde van de dijk en wel 0.50 m vanuit de asfaltverharding. Bij de toegangsweg van de Vlietberg buigt de grens langs de oostzijde van deze weg af in noordelijke richting. Voor de sluis buigt de grens af in westelijke richting en volgt de bovenkant van het sloottalud. De grens zet zich voort langs de afrastering welke zich bevindt tussen het grasland en de laaggelegen gronden van 't Zeumke tot aan de westgrens van het perceel Nijmegen sectie A nr. 303. Aan de overzijde van 't Zeumke loopt de grens langs de afrastering tussen het grasland en 't Zeumke in n.o.-richting. De grens loopt vervolgens aan de bovenkant van het sloottalud langs het populierenbos tot aan de ontsluitingsweg naar de Vlietberg. De grens volgt de kadastrale grens, langs perceel Nijmegen, sectie A nr. 158 tot aan de kolk. Draait om deze kolk heen en volgt de noordgrens van perceel Ooy sectie A nr. 176 en gaat verder langs de westgrens van perceel Ooy sectie A nr. 322 tot aan het knotwilgenbosje. De grens gaat verder langs de afrastering tussen het grasland en het knotwilgenbosje en vervolgens langs het boventalud aan de noordkant van de sloot ten noorden van perceel Ooy, sectie A nr. 255 en volgt verder de afrastering tussen het grasland en de visvijver. (perceel Ooy sectie A nr. 874). De grens buigt af rond perceel Ooy sectie A nr. 874 tot aan de noordgrens van perceel Ooy sectie A nr. 944, langs het populierenbos, en volgt deze perceelsgrens tot aan perceel Ooy sectie A, nr. 679. Hier buigt de grens in noordelijke richting af en volgt de bovenkant van het sloottalud (westzijde) en loopt verder langs de bovenkant van de westelijke oever van het brede water gelegen tussen de akker en het rietland tot aan de Zwarte Weg. De grens volgt nu de bovenkant van het sloottalud van de Zwarte Weg (perceel Ooy sectie A, nr. 919) en buigt nog voor de Zwarte Weg terug langs de afrastering tussen de beplanting en de verharding van de Zwarte Weg (dus alleen de groenstrook langs de Zwarte Weg wordt in de aanwijzing betrokken). De grens gaat verder tussen het bos en het water ten westen van perceel Ooy sectie A nr. 866 en gaat verder langs de westelijke begrenzing van perceel Ooy sectie A nr. 864 alwaar de grens de overgang van bos en grasland volgt tot aan de zuidkant van perceel Ooy sectie A nr. 911. De grens gaat vervolgens in westelijke richting langs perceel Ooy sectie A nr. 911 en aangekomen op perceel Ooy sectie A, nr. 812 volgt de grens de onderzijde van het talud van de weg op perceel Ooy sectie A nr. 812 en buigt aan einde van de haag terug in oostelijke richting en loopt rond een huis met erf. De grens loopt verder langs de verharding van de weg op perceel Ooy sectie A nr. 911 tot aan de waterplas en gaat verder langs de bovenkant van het talud rond deze plas tot aan de weg. De grens loopt vervolgens in zuidelijke richting langs de verharding van deze weg tot aan de Ooyse Bandijk.

Het gebruik van landbouwgronden

De exploitatie van agrarische grond in uiterwaarden ondervindt duidelijk beperkingen door de natuurlijke omstandigheden. In delen van het jaar staan de uiterwaarden onder water en ook in andere delen van het jaar zijn grote stukken vochtig.

Omdat toepassing van de Natuurbeschermingswet primair gericht is op instandhouding van de aanwezige waarden kan het huidige sinds jaar en dag bestaande (in dergelijke situatie gangbare) agrarische gebruik worden voortgezet en betekent toepassing van de Natuurbeschermingswet daarvoor als zodanig geen wettelijke belemmering. Tot dit laatste hoort niet het gebruik of het dumpen van drijfmest en het beweiden van oeverbegroeiing, bos, riet en rietruigten. Voor dergelijke handelingen die eerst sinds korte tijd plaatsvinden en het natuurmonument schade toebrengen is steeds een vergunning vereist.

Het ligt niet in de bedoeling in de toekomst iedere landbouwkundige ontwikkeling in een situatie als deze tegen te gaan. Bepaalde ontwikkelingen kunnen evenwel de wezenlijke kenmerken van het beschermd natuurmonument aantasten danwel schadelijk zijn voor de natuurwetenschappelijke betekenis daarvan of het ontsieren (art.12). In dergelijke gevallen zal het dan ook nodig zijn zulke ontwikkelingen in het kader van de vergunningsprocedure te toetsen. Deze ontwikkelingen betreffen de uitvoering van grondverbeteringswerken zoals egaliseren en ophogen en werken die wijziging van de waterhuishouding beogen of ten gevolge hebben, zoals begreppelen en draineren, en bepaalde vormen van intensivering van het agrarisch gebruik, bijvoorbeeld gebruik van drijfmest, omzetten van weiland in bouwland en frezen, ploegen en (vervolgens) inzaaien van grasland. Hierna is een en ander uitgewerkt.

Vergunningplicht

De gevarieerde opbouw van het natuurmonument en het grote aantal verschillende mogelijkheden maken het onmogelijk op voorhand precieze scheidslijnen aan te geven voor het al dan niet vergunningplichtig zijn van voorgenomen handelingen. Van geval tot geval zal moeten worden vastgesteld of een vergunning vereist is. Omdat het voor de betrokkenen vaak moeilijk is een en ander zelf te beoordelen, wordt dringend aangeraden daarbij de hulp van de consultant Natuurbehoud van het Staatsbosbeheer in te roepen. Deze zal uitsluitel kunnen geven over de vraag of het noodzakelijk is vergunning aan te vragen. Het aanvragen van een vergunning dient krachtens art. 13 eerste lid, per aangetekende brief aan de Minister van Landbouw en Visserij te geschieden.

Om de gedachten enigszins te bepalen, wordt hierna eerst een aantal handelingen opgesomd, waarvoor in ieder geval een vergunning is vereist en vervolgens een aantal, waarvoor dat afhangt van plaats, omvang, aard en intensiteit. Het zijn niet-limitatieve opsommingen, die niettemin een goede indruk geven van de te volgen beleidslijn. Ten overvloede zij er nog op gewezen dat sommige handelingen buiten het natuurmonument ook schade aan het natuurmonument kunnen aanrichten. Ook deze handelingen zijn aan een vergunning gebonden.

In ieder geval vergunningsplichtig zijn:

- ontgronden, bodem verlagen, ophogen of egaliseren;
- handelingen, welke wijziging van de waterhuishouding of (grond) waterstand beogen of ten gevolge (kunnen) hebben, zoals het graven, verbreden, verdiepen, verleggen of dichten van watergangen;

- scheuren en/of frezen en diepploegen van grasland of andere verstoringen van het bodemprofiel;
- ontginnen, beweiden of bemesten van moerassige laagten, riet, rietruigten, oeverbegroeiingen en bos;
- gebruik en dumpen van drijfmest;
- bouwen in de zin van artikel 1 van de Woningwet;
- het mogelijk maken of bedrijven van recreatieve activiteiten, zoals plaatsen of aanleggen van voor verblijf geschikte voer- en vaartuigen, tourcaravans, kampeerauto's en tenten, crossen, varen met alle typen vaartuigen, aanbrengen of inrichten van recreatieve voorzieningen en sportvissen vanaf oevers;
- opslaan, storten, bergen of deponeren van al dan niet afgedankte of aan hun oorspronkelijk gebruik onttrokken voorwerpen, stoffen of producten;
- aanleggen of verharden van wegen, paden, banen of parkeergelegenheden, aanbrengen van oppervlakteverharding en oeverbeschoeiingen, leggen of aanbrengen van ondergrondse of bovengrondse leidingen, constructies, installaties of apparatuur.

Bij het bovenstaande wordt aangetekend, dat voor het gebruik van maximaal zeven roeiboten op de tot heden gebruikte locatie vergunning zal worden verleend met uitzondering van het broedseizoen en dat sportvissen vanaf de westoever van perceel kadastraal bekend gemeente Ooij, sectie A, nr. 874, en vanaf de roeiboten waarvoor vergunning zal worden verleend, zonder vergunning mag geschieden. Voor bevissing vanaf de noordwestoever van de percelen gemeente Ooij, sectie A, nr. 174 en 175 is inmiddels vergunning verleend. Bovendien zal voor het rechtmatig gebruik van ontgrondingsvergunningen die van kracht zijn op het moment van inwerkingtreding van de rechtsgevolgen van de aanwijzing, geen vergunning vereist zijn.

Het waterstaatkundig beheer en onderhoud kan, zoals dit sinds jaar en dag gebruikelijk is, zonder vergunning blijvend plaatsvinden. Nieuwe ontwikkelingen in het beheer en onderhoud zullen daarentegen opnieuw getoetst dienen te worden aan het natuurbeschermingsbelang en zonodig vergunningplichtig zijn.

Tot handelingen, waarvoor per geval dient te worden gezien of vergunning moet worden aangevraagd, behoren:

- planten, vellen, rooien en snoeien of kappen van bomen, houtopstand of ander houtgewas;
- aanwenden van bestrijdingsmiddelen, groei- en stoorstoffen;
- branden van riet, hout en ruigte;
- aanbrengen van drainages.

Voor beide categorieën geldt, dat geen vergunning vereist is voor handelingen welke zijn voorzien in een beheersplan op grond van artikel 14 van de Natuurbeschermingswet.

De ornithologische waarde van het gebied wordt in belangrijke mate bepaald door de rust die er heerst. Het beheer van de in de Jachtwet genoemde diersoorten vormt echter een onderdeel van het totale beheer van het natuurgebied. Daarbij zij aangetekend dat het wildbeheer in het natuurmonument een meer directe relatie kan hebben met de omgeving dan bij andere beheerstaken het geval is; dit vanwege het eventueel optreden van landbouwschade en oeveraantasting. Ten einde bovengenoemd beheer te verwezenlijken en de fauna in het gebied te beschermen, is de toepassing van een complex van maatregelen die elkaar aanvullen gewenst. Dit kan onder meer geschieden door toepassing van artikel 53 van de Jachtwet en de artikelen 12 en 16 van de Natuurbeschermingswet. Het verbodstelsel als bedoeld in de artikelen 12 en 16

van de Natuurbeschermingswet geldt niet voor reeds gesloten overeenkomsten, waaronder ook eventuele jachthuurovereenkomsten vallen. Nieuwe en te hernieuwen jachtovereenkomsten dienen getoetst te worden aan deze aanwijzing. In dit verband dienen de jachthouders hun contractuele en wettelijke verplichtingen na te komen.

Beheersplan

De wet geeft in artikel 14 de mogelijkheid met de eigenaar en gebruiker een beheersplan op te stellen. Dit beheersplan komt tot stand op vrijwillige basis. Met het beheersplan wordt beoogd, dat het voor het natuurmonument gewenste beheer kan worden uitgevoerd. Daarnaast brengt het beheersplan met zich, dat de eigenaar en gebruiker meteen al duidelijkheid verkrijgen over handelingen als bovenbedoeld en handelingen die zouden moeten worden nagelaten in verband met het behoud van de kwaliteit van het natuurmonument.

Doordat het beheersplan in overleg en in overeenstemming met de eigenaar en gebruiker wordt opgesteld, is ingevolge het derde lid van artikel 12 van de wet voor in het beheersplan neergelegde handelingen géén vergunning vereist.

Ten aanzien van de jacht kunnen nadere regels in een beheersplan worden gesteld. Dit moet geschieden in goed overleg met de jachthouders. In de respectieve te ontwikkelen beheersplannen op grond van de Jacht- en Natuurbeschermingswet zullen de regimes nauw op elkaar afgestemd dienen te worden.

Gewenst beheer

Met het oog op instandhouding en ontwikkeling van de waarden van het gebied zou, naast hetgeen is gesteld onder het gebruik van landbouwgronden en vergunningplicht, een aantal wijzigingen in het gebruik en beheer wenselijk zijn. Zoals uit het bovenstaande blijkt, kan dit uitsluitend op vrijwillige basis worden gerealiseerd.

Het huidige gebruik, dat in veel gevallen heeft bijgedragen aan het voortbestaan van de huidige waarden van het natuurmonument, zal ook in het kader van een mogelijk beheersplan in het algemeen kunnen worden voortgezet. Gestreefd zou evenwel moeten worden naar het ongedaan maken van enkele ongewenste ontwikkelingen uit het recentere verleden. Zo zou het bouwland weer omgezet moeten worden in grasland en zou het gebruik van meststoffen moeten worden gematigd.

De hogere graslanden zouden ten dele permanent en ten dele afwisselend beweeid en gemaaid moeten worden en de laaggelegen graslanden gehooid (gewenste hooitijd eind juli/begin augustus) met eventuele nabeweiding.

In het algemeen zouden in de broedtijd (voor de meeste vogelsoorten tussen 15 april en 15 juni) geen weidebewerkingen als slepen, rollen, eggen en maaien plaats moeten vinden.

Wat betreft de houtopstanden wordt opgemerkt dat werkzaamheden daaraan in verband met het broedseizoen uitgevoerd zouden moeten worden tussen 1 december en 1 april van het daarop volgende jaar.

De meidoornhagen zullen periodiek afgezet dienen te worden (1x in de 10 à 15 jaar). Wilgenstruwelen zouden periodiek moeten worden gekapt (maximaal om de 10 jaar), terwijl de knotwilgen om de 3 à 4 jaar zouden moeten worden geknot. De aanwezige waarden zouden nog worden verstrekt als het populierenbos te zijner tijd zou worden gekapt en omgevormd tot wilgenbos.

Wat betreft de rietlanden zou afwisselend een helft moeten worden gebrand of gemaaid en afgevoerd in het winterseizoen en zou de andere helft als oud riet moeten blijven staan, afhankelijk van waterstanden en ijsvorming. Na 1 april zouden geen werkzaamheden meer moeten worden uitgevoerd in verband met de broedvogels.

Wat betreft verlandingsvegetaties kan het beste de huidige situatie worden gehandhaafd.

Voor de volgende gebiedsgedeelten is onderstaand het huidige gebruik en het gewenste beheer in het kader van een beheersplan opgenomen

<u>Omschrijving</u>	<u>Huidige gebruik</u>	<u>Gewenste beheer</u>
Perceel Ooy sectie A nr. 866 (ged).	Akker	Omvormen tot grasland
Natte graslanden	Gedeeltelijk in gebruik als weiland, gedeelte- lijk hooiland	Niet bemesten, hooien na half juli en naweiden met jong vee.
Perceel Ooy sector A nr. 630 en 629	Laag gelegen gebied, lichte bemesting met kunstmest; in gebruik als jongveeweide	Huidig gebruik voortzetten

Inlichtingen

De consulent Natuurbehoud van het Staatsbosbeheer in Gelderland is gaarne bereid inlichtingen te verschaffen, bijvoorbeeld over de mogelijkheden van een beheersplan.

Het kantoor van de consulent is gevestigd te Arnhem, Gildemeesterplein 1, telefoon 085-629111.

DE STAATSECRETARIS VAN CULTUUR, RECREATIE EN MAATSCHAPPELIJK WERK

Overwegende, dat de "Weide Oude Rijnstrangengebied", onderdeel van de Groote Geldersche Waard ten zuiden van Zevenaar en gevormd door het hierna kadastraal omschreven perceel, van algemeen belang is uit een oogpunt van natuurschoon en om zijn natuurwetenschappelijke betekenis en daardoor een natuurmonument is in de zin van artikel 1, onder b, van de Natuurbeschermingswet (Stb. 1967, 572);

dat het natuurmonument bestaat uit een kade en aanliggende graslanden;

dat de vegetatie zeer soortenrijk is en behoort tot een relatief zeldzaam type schraal grasland;

dat het natuurmonument een belangrijke groeiplaats is van de in ons land zeldzame *Primula veris*, de Echte sleutelbloem;

dat het belang van deze groeiplaats nog wordt benadrukt door het grote aantal waarin de Echte sleutelbloem ter plaatse voorkomt;

dat het vóórkomen van de Echte sleutelbloem in schrale graslanden door het op grote schaal tenietgaan van de vereiste milieuomstandigheden een uiterst zeldzaam verschijnsel is geworden;

dat tussen de geomorfologische structuur en de vegetatie een samenhang bestaat, die tot uitdrukking komt in de ruimtelijke variatie van de vegetatie;

- dat de vegetatie, in samenhang met de geomorfologische situatie, van grote natuurwetenschappelijke betekenis is;

Overwegende ten aanzien van de wezenlijke kenmerken van het onderhavige natuurmonument, dat hieronder niet alleen moeten worden begrepen de genoemde biologische waarden, maar ook de geomorfologische structuur en de opbouw van het bodemprofiel;

Overwegende ten slotte, dat de bescherming van het natuurmonument niet reeds op andere wijze door of krachtens de wet is verzekerd;

Gelet op artikel 7 en artikel 9, zevende lid, van de Natuurbeschermingswet;

Gezien de beschikking van 19 april 1978, nr. NLB/N-26103, houdende het besluit, dat de aanwijzing als beschermd natuurmonument in overweging is ten aanzien van de "Weide Oude Rijnstrangengebied";

Gezien de omtrent de in overweging zijnde aanwijzing door Gedeputeerde Staten van Gelderland ingezonden brief, alsmede de te zelfder zake door de Natuurbeschermingsraad en de Rijksplanologische Commissie uitgebrachte adviezen;

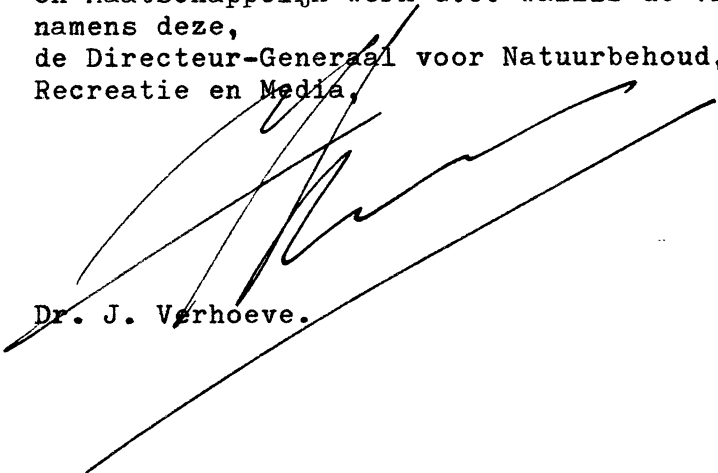
Handelende in overeenstemming met de Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening;

B E S L U I T :

Aangewezen wordt als beschermd natuurmonument de "Weide Oude Rijnstrangengebied", onderdeel van de Groote Geldersche Waard, ten zuiden van Zevenaars en gevormd door het perceel, kadastraal bekend gemeente Aerdt, sectie A2, nr. 62(ged.), een en ander zoals aangegeven op de bij deze beschikking behorende kaart BN30.

Van deze beschikking zal mededeling worden gedaan in de Staatscourant.

De Staatssecretaris van Cultuur, Recreatie
en Maatschappelijk Werk G.C. Wallis de Vries,
namens deze,
de Directeur-Generaal voor Natuurbehoud,
Recreatie en Media,

Dr. J. Verhoeve.

TOELICHTING

Het natuurmonument "Weide Oude Rijnstrangengebied" ligt in de gemeente Herwen en Aerdt en beslaat een oppervlakte van 1,9 ha.

De vegetatie van het natuurmonument behoort tot het schrale graslandtype. De vegetatie is vegetatiekundig niet onder te brengen bij één type. Er zijn namelijk aspecten te herkennen van de Glanshaverassociatie en van het Kamgras-weideverbond. Tevens is er een invloed van de Klasse der droge graslanden te zien. De in het natuurmonument voorkomende soorten wijzen op dit karakter. Onder meer komen voor echte sleutelbloem, gele morgenster, ruige weegbree, kraailook, trilgras, gewoon knoopkruid, margriet, kattedoorn, ruige leeuwentand en tweejarig streepzaad.

In het optreden van de verschillende aspecten komt de ruimtelijke variatie in het milieu tot uitdrukking. Deze variatie wordt veroorzaakt door de geomorfologische structuur, door milieuverschillen als gevolg van de aanwezigheid van een kade en door het gevoerde extensieve beheer. De vegetatie zoals deze in het natuurmonument wordt aangetroffen was tot het begin van deze eeuw een vrij algemeen verschijnsel.

Door de gewijzigde bedrijfsvoering in de landbouw, gekenmerkt door onder meer toeneming van de mestgiftten, intensivering van de graslandbewerkingen en verhoging van de veebezetting per hectare, zijn de voor deze vegetatie vereiste milieuomstandigheden echter op grote schaal teniet gedaan. Hierdoor is dit type zeldzaam geworden. Alhoewel de aanwezige soortenrijke vegetatie zonder meer al van aanmerkelijke natuurwetenschappelijke betekenis is, gaat de aanwezigheid in grote aantallen van de echte sleutelbloem in belang daar nog boven uit. Het voorkomen van deze soort in relatief schrale graslanden is een uiterst zeldzaam verschijnsel geworden, vooral op zavelgronden.

Op grond hiervan kan worden geconstateerd dat er in dit gebied sprake is van zeer bijzondere milieuomstandigheden.

Voor de begrenzing van het natuurmonument zijn de hiervoor genoemde natuurwetenschappelijke waarden bepalend.

In de richting van de Oude Rijn vormt deze rivier de grens.

In de andere richtingen valt de grens samen met de aanwezigheid van de hiervoor genoemde natuurwetenschappelijke waarden.

Teneinde enig denkbeeld te geven van handelingen of voortgezette handelingen die de in de beschikking genoemde wezenlijke kenmerken van het natuurmonument kunnen aantasten dan wel overigens schadelijk voor de natuurwetenschappelijke betekenis of ontsierend kunnen zijn, wordt hieronder een aantal van dergelijke handelingen genoemd ten aanzien waarvan het in ieder geval raadzaam is eerst contact op te nemen met de Natuurbeschermingsconsulent van het Staatsbosbeheer in Gelderland, Gildemeesterplein 1, Arnhem, telefoon 085-629111.

- Bouwen in de zin van artikel 1 van de Woningwet;
- plaatsen of aanleggen van voor verblijf geschikte - al dan niet aan hun bestemming onttrokken - voertuigen, caravans of tenten;
- planten van bomen of ander houtgewas;
- opslaan, storten, bergen of deponeren van al dan niet afgedankte of aan hun oorspronkelijk gebruik onttrokken voorwerpen, stoffen of producten;
- aanleggen of verharderen van wegen, paden, banen of parkeergelegenheden en het aanbrengen van enige oppervlakteverharding;
- ontgronden, bodem verlagen, vervenen, aanleggen van waterlossingen, ophogen, egaliseren, ontginnen en ploegen;

- verrichten van handelingen welke wijziging van de waterhuishouding en het bestaande bodemgebruik beogen of ten gevolge kunnen hebben;
- aanwenden van bestrijdingsmiddelen, groei- en stoorstoffen, kunstmeststoffen en organische meststoffen;
- aanbrengen of inrichten van recreatieve voorzieningen;
- leggen of aanbrengen van ondergrondse of bovengrondse leidingen, constructies, installaties of apparatuur;
- uitoefenen van jacht of visserij.